

Til: Havindustritilsynet
Kopi: Energidepartementet

Vår dato: 1. mars 2024
Vår ref.: NH, ØJ, KS, HS, TS

Næringslivets Hovedorganisasjon, Fornybar Norge, Offshore Norge og Norsk Industri- svar på høring av forslag til ny forskrift om arbeidsmiljø og sikkerhet for fornybar energiproduksjon til havs

I. Innledning

Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO), Fornybar Norge, Offshore Norge og Norsk Industri (i felleskap omtales heretter "Organisasjonene") viser i til forslag fra Havindustritilsynet (heretter "Havtil") om ny forskrift om sikkerhet og arbeidsmiljø ved produksjon av fornybar energi til havs (heretter "Forslaget"). Forslaget ble sendt på høring 4. desember 2023, med høringsfrist 1. mars 2024.

Fornybar energiproduksjon til havs, da særlig havvind, har stort potensiale både i klimasammenheng og for å bygge industri og arbeidsplasser Norge.

Organisasjonene er som interesse- og arbeidsgiverorganisasjoner for hele verdikjeden i energisektoren, opptatt av at det skal være gode og tydelige regler i alle virksomhetsledd i havvindnæringen. Næringen og Organisasjonene, i likhet med Havtil, er enig i at det skal være høyt sikkerhets-/arbeidsmiljønivå for fornybar energiproduksjon til havs. Dette fremgår også av havenergilova § 5-1 som slår fast at det skal være et "høgt tryggleiksnivå". Våre innspill i høringssvaret har dette som utgangspunkt.

Det er positivt at forslaget bygger på funksjonskrav som gir næringen mulighet til selv å skape gode løsninger i fremtiden. Organisasjonene støtter at det søkes å legge til rette for videreutvikling av regelverket gjennom et planlagt samspill med aktører innen øvrig fornybar energiproduksjon til havs.

For å oppnå et høyt sikkerhetsnivå er det imidlertid avgjørende at regelverket treffer særtrekkene og risikobildet ved den industrien som reguleres. Vi mener at forslaget er for komplisert, uklart og dårlig tilpasset fornybar energiproduksjon til havs. Dette vil i seg selv kunne skape sikkerhetsrisiko. Etter Organisasjonenes syn, er forslaget heller ikke tilstrekkelig utredet. Regelrådet har vurdert forslaget, og kommet til samme konklusjon. Vi er bekymret for at forslaget vil kunne bidra til at investeringer legges til andre land enn Norge.

Organisasjonene mener det ikke er behov for en omfattende særregulering for sikkerhet og arbeidsmiljø for havvind, slik det nå er foreslått. Havtil bør i det videre arbeidet *først* vurdere om eksisterende HMS-regelverk er tilstrekkelig. Deretter bør det vurderes om det er behov for enkelte særreguleringer tilpasset fornybar energiproduksjon til havs. Det første steget bør være at myndighetene starter med en prosess med å gi arbeidsmiljøloven og el-tilsynsloven med forskrifter, anvendelse for fornybar energiproduksjon til havs. I tillegg må sikkerhet og arbeidsmiljøreglene koordineres med reguleringen av forsyningssikkerhet, herunder tilsynsroller. Regelverksforslagene må under alle omstendigheter være godt nok utredet.

I det følgende ønsker Organisasjonene å knytte noen bemerkninger til forslagetets struktur og utfordringer med utredningsnivået i del A. I del B er det gitt kommentarer til de enkelte bestemmelsene som Havtil har foreslått. I del C gir vi en oppsummering og en anbefaling om videre prosess.

II Oppsummering

Organisasjonene mener:

- at for å oppfylle målet om et "høgt tryggleiksnivå" kreves tydelige og klare regler,
- regelverket for sikkerhet og arbeidsmiljø for fornybar energiproduksjon til havs må utredes iht. Utredningsinstruksen,
- det er avgjørende at myndighetene tar Regelrådets uttalelse på alvor,
- regelverket må ta utgangspunkt i fornybar energiproduksjon, og særlig havvind, som næring, ikke petroleumsvirksomhet,
- at arbeidsmiljøloven og el-tilsynsloven med forskrifter gjøres gjeldende for fornybar energiproduksjon til havs,
- det må gjøres en vurdering av særreguleringer, og at dette må begrunnes i sikkerhetsforholdene som gjør seg gjeldende for fornybar energiproduksjon til havs,
- forslaget må samordnes med det øvrige forvaltningsregimet for havvind, herunder mot forsyningssikkerhet og kraftberedskap, samt øvrige forskrifter som gis under havenergilova,
- forslaget må vurderes opp mot EØS-retten

Innhold

DEL A – Hovedinnspill til forslaget.....	4
1. Særtrekk ved fornybar energiproduksjon til havs.....	4
1.1 Risikobildet	4
1.2 Harmonisering med internasjonale regler	5
2. Forslagets utredning og oppbygging	6
2.1 Kort om utredningsplikt	6
2.2 Overordnet om organisasjonenes syn på reguleringsbehovet	6
2.3 Regelrådets uttalelse av 9. februar	7
2.4 Behovet for samordnet regelverk for fornybar energiproduksjon til havs	8
2.5 Regelverk i EU og i andre sammenlignbare land.....	9
2.6 Avgrensning mot maritimt regelverk	11
2.7 Organisasjonenes foretrukne reguleringsmodell - Det tas utgangspunkt i eksisterende HMS-regelverk.....	12
2.8 Andre mangler og uklarheter	15
2.9 Ny vurdering av regelverksbehovet	17
DEL B - Merknader til de enkelte bestemmelsene.....	18
1. Innledning.....	18
2. Merknader til de enkelte bestemmelser i forslaget.....	18
2.1 Kapittel 1. Innledende bestemmelser	18
2.2 Kapittel 2 – Grunnleggende krav til sikkerhet og arbeidsmiljø	20
2.3 Kapittel 3 - Særregler etter arbeidsmiljøloven.....	21
2.4 Kapittel 4 - Krav til styring	25
2.5 Kapittel 5 - Krav til materiale og opplysninger	27
2.6 Kapittel 6 - Tekniske krav.....	29
2.7 Kapittel 7 - Operasjonelle krav	30
2.8 Kapittel 8 - Avsluttende bestemmelser	33
DEL C - Oppsummering og anbefaling.....	34
1. Oppsummering.....	34
2. Anbefaling om videre prosess:	34
3. Om organisasjonene.....	35
Vedlegg 1. "Havtils forslag til regulering av HMS ved fornybar energiproduksjon til havs og forholdet til EØS-retten"	36

DEL A – Hovedinnspill til forslaget

1. Særtrekk ved fornybar energiproduksjon til havs

1.1 Risikobildet

Installasjon, drift og vedlikehold av anlegg for produksjon og overføring av elektrisitet til havs, eksempelvis havvindanlegg, er vesentlig annerledes enn installasjon, drift og vedlikehold av petroleumsanlegg.

Fornybare energiproduksjonsanlegg til havs er i utgangspunktet ubemannet. Det er i installasjonsfasen og når det gjøres vedlikehold at det er personell på havvindinstallasjonene. Kontrollrom og overvåkning skjer fra land. På land befinner det seg også tilknyttede baser og verksteder. Deler av energianlegget, som substasjoner/transformatorstasjoner, befinner seg både på land og til havs.

Det foregår også en betydelig maritim virksomhet. For eksempel krever installasjon og drift spesialbygde båter for å transportere komponenter og personell ut til anlegget. Dette reguleres av det maritime regelverket.

Installasjonsfasen er avhengig av godt vær, og kan ofte kun gjøres i sommersesong. For å drive vedlikehold er man også avhengig av værvinduer, da man ikke kan flytte personell fra båt til energianlegg i høye bølger og dårlig vær. I perioder med dårlig vær kan det ta lang tid før en vindturbin kan repareres, som resulterer i tapt produksjon. Helikopter brukes også i bransjen til personelltransport, både i beredskaps- sammenheng og i forbindelse med vedlikeholdsoppgaver.

Risikoen for storulykker er vesentlig høyere for petroleum enn for fornybar energiproduksjon som havvind da petroleumsvirksomhet håndterer hydrokarboner under trykk og høy temperatur. Det er heller ingen permanent og langvarig opphold for et stort antall personer på innretninger som medfører risiko for storulykker i havvindvirksomhet, slik det er i petroleumsvirksomhet.

Sikkerhetsrisikoer innen havvind er kjente. Den globale havindustrien rapporter hendelsesdata til organisasjonen G+¹ som fører en detaljert statistikk over hendelser. Som det fremgår av rapporten «2022 incident data report»² lages det oversikt over hendelser tilknyttet landaktivitet (Arbeidstilsynet), maritim virksomhet (Sjøfart), og energianlegg til havs (Havtil) i alle faser av virksomheten.

G+ har ikke rapportert fatale ulykker i perioden 2016 til 2022. Frekvensen for rapporterbare personskader (unntatt førstehjelpsskader) har hatt en fin utvikling fra 5,5 pr million timer i 2016 til 2,8 i 2022. I 2022 ble det registrert 44,6 millioner arbeidstimer og 126 rapporterbare

¹ G+ <https://www.gplusoffshorewind.com/>

² «2022 incident data report
https://www.gplusoffshorewind.com/_data/assets/pdf_file/0020/1050815/2022-Annual-Report.pdf

skader. Fordeling av alvorlige hendelser og hendelser med alvorlig potensiale på energianlegg til havs, maritim virksomhet og land i 2022 var:

- 41 % energianlegg til havs
- 35 % fartøyer
- 20 % land

G+ fordeler sin statistikk på 38 arbeidsprosesser. De seks arbeidsprosessene hvor det oppsto flest fraværsskader var løfteoperasjoner, å gå fra A til B, arbeid med håndverktøy/elektroverktøy, manuelt arbeid, ankomst / avgang til turbiner og løfteoperasjoner. Løfteoperasjoner er også den arbeidsprosessen som har flest nestenulykker med stort skadepotensial.

Kombinasjonen av at havvind ikke innebærer tilsvarende risiko som petroleum, og at økonomien i bransjene er vesensforskjellig, gjør det viktig at HMS-regimet for havvind ikke inneholder reguleringer med liten sikkerhetsmessig gevinst sammenlignet med det ordinære HMS-regelverket som gjelder i arbeidslivet. Særlig gjelder det krav som påfører aktørene i næringen kostnads- og arbeidsbyrder som ikke står i forhold til sikkerhetsmessig gevinst.

Risikoen er stor for at næringen blir påført store kostnader til implementering av et regelverk som ikke synes godt nok utredet, og ikke er tilpasset havvind, men bygger i for stor grad på petroleumsregelverkets løsninger.

1.2 Harmonisering med internasjonale regler

Aktørene innen havvind i Norge er og vil være mangfoldige. Noen har bakgrunn fra petroleumsnæringen - som forslaget i stor grad er basert på - men store deler av kompetansemiljøene vil ha sin bakgrunn fra landbasert vindkraft og havvind i andre europeiske land. Disse vil ha god kjennskap til HMS-regelverket som gjelder for installasjon av landvind og landbasert næringsliv generelt. Som vi kommer tilbake til, er store deler av dette regelverket basert på internasjonale standarder og harmoniserte EU/EØS-regler som internasjonale aktører vil være kjent med. Som resultat av at mye av virksomheten uansett vil skje på og fra land, vil aktørene dessuten uansett måtte forholde seg til regelverket som gjelder på land.

Havvind er en vesentlig satsning innen norsk energi- og klimapolitikk, der regjeringen har mål om å tildele minimum 30 gigawatt med produksjon innen 2040.³ Dette tilsier at det er behov for et regulatorisk regime som skaper forutsigbare og forholdsmessige rammevilkår for næringen.

Organisasjonene viser videre til at havvindvirksomhet i Norge har potensiale til å bli en industribygger, med store eksportmuligheter. Regelverk som er lite harmonisert med internasjonal praksis, vil kunne svekke dette potensialet. Et generelt poeng er at myndighetene bør søke å oppnå størst mulig grad av harmonisering på tvers av landegrenser.

³ <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/kraftfull-satsing-pa-havvind/id2912297/>

2. Forslagets utredning og oppbygging

2.1 Kort om utredningsplikt

Krav til utredning i forbindelse med forskriftsarbeid følger av blant annet forvaltningsloven og utredningsinstruksen. At forslag til nye regler utredes tilstrekkelig, er vesentlig for å legge til rette for at regelverk blir utformet slik at det oppnår sine tilsiktede virkninger, og at utilsiktede skadevirkninger for samfunnet eller berørte parter unngås.

Etter forvaltningsloven skal forvaltningsorganet «*påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes*». I praksis er det utredningsinstruksen som legger føringer for hvordan utredningsplikten skal oppfylles ved fastsettelse av forskrifter. Instruksen oppstiller seks *minimumskrav* i form av spørsmål, som skal besvares i alle utredninger, herunder for å vurdere behovet for nye regler og alternative tiltak. Basert på høringsdokumentene, kan vi ikke se at disse spørsmålene er vurdert og besvart. Utredningen skal være så omfattende og grundig som nødvendig.

Videre skal samfunnsøkonomiske analyser foretas når det utredes tiltak som man forventer gir vesentlige nytte- eller kostnadsvirkninger. Analyse skal gjøres i samsvar med Finansdepartementets rundskriv. Vi kan ikke ut fra høringsdokumentene se at analyser er foretatt, eller at behovet for slike analyser er vurdert.

2.2 Overordnet om organisasjonenes syn på reguleringsbehovet

Organisasjonene mener at det er behov for rettslig avklaring av hvilke krav som skal gjelde for sikkerhet og arbeidsmiljø ved fornybar energiproduksjon til havs. Næringen er ny i Norge, og drives til dels utenfor territorialfarvannet, slik at anvendelsen av en rekke lover og forskrifter er uklar i dag.

Havtil foreslår at arbeidsmiljøloven skal gis anvendelse på fornybar energiproduksjon til havs. Det fremgår imidlertid ikke hvorvidt dette vil gi tilstrekkelig regulering, eventuelt i kombinasjon med å utvide anvendelsesområdet til annen eksisterende lovgivning og forskrifter med HMS-relevans. I stedet legges det til grunn at det er behov for særregler. På enkelte punkter er eksisterende regelverk lagt til grunn i veiledning til bestemmelsene som anbefalt måte for å oppfylle forskriftens krav, selv om selve forskriftsbestemmelsen er formulert på en måte som avviker fra eksisterende regelverk. På andre punkter igjen er det gitt regler som overlapper med øvrig eksisterende regelverk.

Følgen av høringsforslaget er tilfeller av dobbeltregulering, et uoversiktlig rettslig landskap og rettslig usikkerhet, som påfører aktørene unødvendige og uforholdsmessige byrder. Denne uklarheten øker sannsynligheten for at forskriften ikke vil få de tilsiktede positive HMS-virkningene.

Etter Organisasjonenes syn burde Havtil startet sin utredning med å ta utgangspunkt i det eksisterende regelverk som finnes for HMS i Norge, særlig arbeidsmiljøloven med forskrifter. Organisasjonene er åpne for at det kan være behov for særregler på enkelte områder, men dette forutsetter en konkret vurdering av hvor det er et særlig og konkret begrunnet behov for egne regler for fornybar kraftproduksjon til havs.

2.3 Regelrådets⁴ uttalelse av 9. februar

I en uttalelse avgitt 9. februar 2024 konkluderer Regelrådet med at forskriftsforslaget ikke er tilstrekkelig utredet.⁵

Regelrådet vurderer at: «Etter Regelrådets vurdering er det mangler ved besvarelsen av de seks spørsmålene i utredningsinstruksen punkt 2-1, og utredningens omfang etter instruksens punkt 2-2. Det gjelder blant annet manglende vurderinger knyttet til behov for ny regulering, alternativ til ny forskrift, samt virkninger for næringslivet. Havindustritilsynet beskriver problemet som at dagens regelverk ikke fullt ut kan gjøres gjeldende for energiproduksjon til havs, da industrien har visse særpreg som krever egen regulering. Regelrådet savner en vurdering av om eksisterende regulering med nødvendige tilpasninger ville kunne nå målene med forslaget.»

Regelrådet fremhever at «det er avgjørende at regulering av bransjen utformes slik at aktørene kan forholde seg til et tydelig regelverk. Regelverket bør legge til rette for konkurransedyktige vilkår for norske aktører samtidig som det sikrer at pålagte krav til sikkerhet og arbeidsmiljø oppfylles uten unødvendige kostnader.» Videre mener Regelrådet at det er mangler i beskrivelsen av problemet og målet med forslaget. De mener at «utredningen bør redegjøre for hvilke problemer som hadde oppstått om dagens reguleringer av vindkraft ble benyttet, og hvorfor disse reguleringene ikke ville nådd målene med forslaget».

Regelrådet viser til at problemet er kommentert, men ikke tilstrekkelig utredet: «Regelrådet finner det positivt at tilsynet understreker at det er et viktig utgangspunkt er å se hen til eksisterende regelverk, og hvorvidt disse helt eller delvis er anvendelige. Regelrådet mener i den sammenheng at det burde vært utredet et alternativ hvor det ikke oppstilles en ny forskrift. Dette innebærer et forslag hvor gjeldende regelverk benyttes, med nødvendige tilpasninger og utfyllinger. Det vises i utredningen til land som har kommet langt i vindkraftproduksjon til havs uten å danne et eget regelverk for sikkerhet og arbeidsmiljø. Særlig Danmark og UK trekkes frem som eksempler. Disse landene har likhetstrekk med Norge i forutsetningene for å utvinne kraft fra vindmøller til havs. Dette tilsier at det burde vurderes et alternativ hvor det ikke oppstilles ny forskrift for norsk virksomhet. Etter Regelrådets forståelse vil arbeid og vedlikehold av anlegg til havs og på land gjerne utføres av samme personell. I tillegg vil anleggene rent fysisk være koblet på det samme systemet. Denne nære tilknytningen tilsier at det burde utredes et alternativ hvor HMS-regelverk for vindkraft på land og for sjøfart, med nødvendige endringer og tilpasninger, gis anvendelse for produksjon til havs. Regelrådet mener på bakgrunn av dette at utredningen av alternative tiltak ikke er tilstrekkelig.»

⁴ [Organisering og mandat - Regelrådet \(regelradet.no\)](https://www.regelradet.no/)

⁵ [Regelradets-uttalelse-Horing-av-regelverk-for-sikkerhet-og-arbeidsmiljo-ved-fornybar-energi-produksjon-til-havs-3.pdf](#)

Regelrådet mener «at utredningens vurdering av virkninger samlet sett er for begrenset til å gi et bilde av hvordan den foreslåtte reguleringen vil ramme berørt næringsliv. Det er heller ikke gjort noen kost-nytte vurderinger av forslagene.»

Regelrådet knytter bemerkninger til enkelte deler av forslaget, herunder foreslåtte regler om samtykke. Regelrådet «finder det uklart hvorvidt det er behov for en bestemmelse om innhenting av samtykke når næringen allerede er underlagt krav om konsesjon.» Videre bemerker Regelrådet at foreslåtte § 8-6 om reaksjonsmidler bør revideres, slik at det går klart frem at konkrete konsekvenser av regelbrudd klart fremgår.

Etter Regelrådets syn kan norske aktører tape i internasjonal konkurranse dersom næringen sær-reguleres på feil måte. Regelrådet mener Havindustritilsynet kunne vært tydelig på hvilke krav som kan antas å skape utfordringer for marked og kostnader. Regelrådet mener at forutsetningene for at norske aktører skal kunne lykkes i internasjonal konkurranse ikke er tilstrekkelig vurdert. Denne vurderingen gjør seg særlig gjeldende når det er foreslått en regelverksmodell som ikke vurderes opp mot et alternativ.

Det blir vist til at Regelverksforum har vært involvert og det nevnes at det har vært uenighet, men ikke hva uenigheten har vært eller om den er avklart. Regelrådet mener synspunktene fra ulike organisasjoner som har deltatt i forumet burde vært vektlagt i høringsnotatet da dette kan bidra til å belyse flest mulig relevante forhold tilknyttet regulering av fornybar energiproduksjon til havs. Organisasjonene vil bemerke at uenigheten har vært mellom Organisasjonene og Havindustritilsynet.

Organisasjonene understreker at Regelrådet har kommet frem til at kravene i utredningsinstruksen ikke er oppfylt, noe som medfører usikkerhet rundt hvorvidt forslaget kan oppnå sitt formål til en relativt sett lav kostnad for næringen. Regelrådet konkluderte slik i uttalelsen sin: «Regelrådet mener at utredningen belyser flere viktige problemstillinger som oppstår ved regulering av vindkraft til havs. Likevel er det mangler ved sentrale deler av spørsmålene etter utredningsinstruksen. Dette gjelder særlig behovet for ny regulering, virkninger av forslaget og hvor egnet regelverket er i møte med internasjonal konkurranse. Regelrådet mener på denne bakgrunn at det er usikkert om forslaget til ny forskrift er egnet til å nå målene til en relativt sett lav kostnad for næringslivet.»

Organisasjonene mener det er avgjørende at myndighetene tar Regelrådets uttalelse på alvor. Regelverket for sikkerhet og arbeidsmiljø for fornybar energiproduksjon til havs må utredes iht. utredningsinstruksen. Dette inkluderer også samfunnsøkonomiske analyser, kost-nytte og vurdering av et nullalternativ.

2.4 Behovet for samordnet regelverk for fornybar energiproduksjon til havs

Organisasjonene viser til pågående utredningsarbeid i regi av Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE), hvor blant annet forvaltningsmodellen for havvind, og hvordan denne best mulig kan utformes, er tema. Første delrapport ble avgitt i desember 2023, parallelt med

at Havtil sendte det aktuelle forslaget på høring.⁶ Andre delrapport er varslet i løpet av første kvartal i 2024 og skal belyse tilsynsroller og ansvar. I denne rapporten skal det, jf. Energidepartementets bestilling, blant annet drøftes hvem som skal ha de ulike tilsynsrollene, og hvilke krav som skal stilles til aktørene i de innledende fasene av en havvindutbygging.⁷ I tillegg er NVE bedt å vurdere «[h]vilke krav [som] bør stilles til forsyningssikkerhet til havs, inkl. driftssikkerhet, sikkerhet og beredskap?».

Fornybar energiproduksjon til havs vil inngå i et helhetlig kraftsystem, innpasset med den øvrige kraftproduksjonen og kraftoverføringen til lands. For energimyndighetene og Statnett som systemansvarlig, har det vært et grunnpremiss i tidligere utredninger at reguleringen av f.eks. havvind må tilpasses det øvrige kraftsystemet.⁸

Havtils forslag berører en rekke forhold som også er relevante i en vurdering av krav for å ivareta forsyningssikkerhet, hvor det er behov for koordinering med blant annet NVE og Statnett. For eksempel stiller kapittel 6 i Havtils forslag relativt omfattende tekniske krav til installasjonene, som vil være særegne for energiproduksjonsanlegg til havs.⁹ Organisasjonene mener det vil være uheldig om forslaget til Havtil vedtas, uten nærmere koordinering av regelverk og prosesser med andre relevante myndigheter og aktører, og uten noen begrunnelse for hvorfor slike krav er nødvendige for f.eks. en havvindpark, men ikke for en vindpark på land.

2.5 Regelverk i EU og i andre sammenlignbare land

2.5.1 Fornybarnæringen er en utpreget internasjonal næring - betydningen av lik regulering i omkringliggende land

Grunnleggende sett er fornybarvirksomheten lik fra land til land, og virksomheten er på en helt annen måte enn petroleumsvirksomheten integrert i den internasjonale infrastrukturen, ved at produksjonsanleggene knyttes direkte til et internasjonalt kraftsystem.

En rekke europeiske land har utviklet betydelige fornybarnæringer til havs, særlig innen havvind. I NHO og BCGs rapport av 8. januar 2024, anbefaler forfatterne at Norge henter inspirasjon fra andre land ved utformingen av det regulatoriske rammeverket.¹⁰ Dette skyldes både at det i konkurransen om å tiltrekke investeringer er en ulempe å ha et mer komplekst og uoversiktlig regelverk enn sammenlignbare land, men ikke minst at land med en mer moden næring bør tjene som «best practice» for Norge.

⁶ https://publikasjoner.nve.no/rapport/2023/rapport2023_29.pdf.

⁷ https://www.nve.no/media/15524/innspill-til-forvaltningsregimet-for-fornybar-energiproduksjon-til-havs_nve.pdf

⁸ Se f. eks. <https://www.statnett.no/globalassets/havvind/temarapport---utvikling-av-nett-til-havs-2023.pdf>, <https://www.statnett.no/globalassets/havvind/2022-11-tilknytningspunkter-pa-land-for-sorlige-nordsjo-ii--og-utsira-nord.pdf> og https://publikasjoner.nve.no/rme_rapport/2023/rme_rapport2023_01.pdf

⁹ Se nærmere i DEL B, avsnitt 2.6 under.

¹⁰ <https://www.nho.no/siteassets/ak/2024/outlook-for-norway---1building-sustainable-industrial-advantage-through-the-green-transition-nhoxbcg-2024.pdf> (s. 21)

Havtil har på sin side uttalt at det norske regelverksarbeidet vil kunne vise vei for andre stater, slik det har gjort innen petroleum.¹¹ Etter Organisasjonenes syn er dette lite treffende når fornybarnæringen til havs i Norge er vesentlig mindre moden enn i andre europeiske land. Storbritannia hadde per 2022 12.7 GW installert havvindproduksjon,¹² og Danmark hadde 2.3 GW.¹³ Hywind Tampen, Norges første havvindpark som startet produksjon i november 2022, har til sammenligning en installert kapasitet på 88 MW (0,088 GW).¹⁴ Nedenfor redegjøres nærmere for de overveielser som sammenlignbare land har gjort om temaet.

2.5.2 *Vurderinger i Storbritannia, Danmark og EU*

Offshore Norge har i sin utredning om HMS-regulering av havvind, som er overlevert til Havtil til vurdering i deres utredningsarbeid, redegjort for hvordan HMS-reguleringen er gjort for havvind i Storbritannia og Danmark, samt på EU-nivå.¹⁵

Storbritannia, som er det landet i Europa som har vært lengst fremme i utviklingen av havvind, har valgt å gi den alminnelige arbeidsmiljølovgivningen (Health and Safety at Work Act 1974, («HSPA»)) anvendelse også utenfor grunnlinjen. Dette er gjort ved en særlig beslutning (Application Outside Great Britain Order 2013 («AOGBO»)).¹⁶ Regelverket håndheves av det alminnelige britiske arbeidstilsynet, Health and Safety Executive (HSE). Den britiske regjeringen har evaluert det regulatoriske regimet for havvind som er etablert ved AOGBO, og konkludert med at løsningen med å utvide arbeidsmiljølovgivningens geografiske virkeområde fungerer godt. Det samme har også bransjeorganisasjonene, derunder organisasjonen G+, som er det ledende fagorganet for HMS innen havvind internasjonalt, uttalt.¹⁷

Videre er det etablert omfattende bransjenormer for HMS innen havvind av organisasjonen Renewable UK, som vil kunne tjene som veiledning for bransjen.¹⁸ Dette viser hvordan et robust HMS-rammeverk som ivaretar havvindnæringens særtrekk kan etableres på andre måter enn at myndighetene vedtar særregler for virksomheten.

¹¹ Høringsnotatet s. 28. Se også <https://www.europower.no/nyheter/petroleumstilsynet-ber-om-tillit/2-1-1517446>

¹² <https://www.gov.uk/government/publications/energy-security-bill-factsheets/energy-security-bill-factsheet-offshore-wind-environmental-improvement-package>

¹³ <https://www.reuters.com/business/energy/denmark-take-20-ownership-new-offshore-wind-farms-2023-05-30/>

¹⁴ <https://www.equinor.com/no/energi/hywind-tampen>

¹⁵ <https://offshorenorge.no/globalassets/dokumenter/drift/rapport----anbefaling-om-hvordan-hms-regelverket-for-havvind-bor-utvikles.pdf> (s. 22-30)

¹⁶ https://www.legislation.gov.uk/uksi/2013/240/pdfs/uksiod_20130240_en.pdf

¹⁷ https://www.legislation.gov.uk/uksi/2013/240/pdfs/uksiod_20130240_en.pdf (s. 4).

¹⁸ https://cdn.ymaws.com/www.renewableuk.com/resource/collection/AE19ECA8-5B2B-4AB5-96C7-ECF3F0462F75/Offshore_Marine_HealthSafety_Guidelines.pdf

I Danmark har man valgt å ikke gi særregler for HMS i forbindelse med utvikling av havvind. Det synes ikke å ha vært et tema hvorvidt man skal utvikle særregler etter modell av HMS-regelverket for petroleumssektoren, som i dansk rett følger av *offshoresikkerhedsloven* med forskrifter.¹⁹ Enkelte særregler for vindkraft generelt (både på land og til havs) er imidlertid gitt i *bekendtgørelse om teknisk certificering og servicering af vindmøller m.v.*²⁰ Forskriften regulerer først og fremst spørsmål knyttet til vindturbinenes design og tekniske forhold, og har som sentralt formål å verne personer, husdyr og materielle verdier mot skade. Forskriften synes imidlertid å i stor grad være innrettet mot sikkerheten til personer som oppholder seg i nærheten av vindturbinene i sin alminnelighet, mer enn mot sikkerheten under utførelse av arbeid på vindturbiner.

EU-kommisjonen iverksatte i 2019 prosjektet WindHarmony, som skulle kartlegge eksisterende HMS-regelverk og behovet for nye særregler innen havvind.²¹ I deres rapport, som ble avgitt i oktober 2020, konkluderer prosjektet med at *«the project findings were very clear that there is no demand or need for new wind-specific legislation at an EU or national level. In nearly every case the EU legislation is considered adequate, but the interpretation and application of those laws can be inconsistent. To address and acknowledge this theme, the interventions aimed to:*

- *Improve the consistency of interpretation, application and enforcement of existing legislation as applied to the wind sector through more proactive engagement with OHS regulators.*
- *Address anomalies, inconsistencies in existing legislation, through amendments to or wind specific derogations from that legislation. »*

Her slås det klart fast, etter et omfattende utredningsarbeid, at eksisterende HMS-regelverk både på nasjonalt nivå og EU-nivå anses tilfredsstillende. Vår vurdering er at konsekvent og tilpasset anvendelse av eksisterende regelverk kan gjennomføres ved at partene i arbeidslivet utarbeider «best practice»-dokumenter av samme karakter som i Storbritannia, og ved at Havtil gir veiledning om praktisering av HMS-regelverket med særlig fokus på fornybarnæringens risikoelementer.

2.6 Avgrensning mot maritimt regelverk

Det legges i forslaget til grunn at arbeidsmiljøloven vil gjelde for energianlegg til havs og at dette gjennomføres ved nytt tredje ledd i arbeidsmiljøloven § 1-3.

I forslag til forarbeider inntatt i høringsnotatet s. 22 vises det til at *«folkeretten, spesielt havrettstraktaten, er utgangspunktet for muligheter og begrensninger for nasjonalstatens kompetanse for regulering utenfor territorialgrensen.»* Det gis ellers ingen beskrivelse av grensen mot maritim virksomhet, som er forutsatt regulert av sjøfartsregelverket. I tilknytning til energianlegg til havs vil det foregå en omfattende maritim virksomhet:

¹⁹ <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2018/125>

²⁰ <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2020/1773>

²¹ For mer infom prosjektet, se https://windharmony.eu/about_the_project/.

- I installasjonsfasen benyttes spesialfartøy som tunge konstruksjonsfartøy, kabelfartøy, steindumpingsfartøy, og oppjekkable fartøy («jackup») m.fl. Fartøy som benyttes for installering, vil også benyttes til tunge vedlikeholdsoperasjoner (f.eks. utskiftning av utstyr).
- Ved drift benyttes ulike vedlikeholdskonsepter. For transport av personell til energianlegg med korte avstander fra land benyttes mindre fartøy («Crew Transfer Vessel», CTV). For lengre vedlikeholdsoppgaver, og spesielt for vindparker som ligger langt fra land, er det vanlig å benytte større fartøy som ligger en lengre periode ute ved energianlegget («Service Operating Vessel», SOV), der vedlikeholdspersonell også overnatter. En SOV kan bli støttet av en eller flere CTVer.

Det er i høringsnotatet s 22 første avsnitt lagt til grunn at *«forslaget innebærer at arbeidsmiljøloven vil gjelde for arbeidstakerne som arbeider på energianleggene, også under transport, opphold og innkvartering på fartøy som er nødvendige for adkomst til energianlegg.»* At arbeidsmiljøloven og ikke skipsarbeidsloven skal gjelde for arbeidstakerne som arbeider på energianleggene under transport, opphold og innkvartering på fartøy er ikke omstridt, og følger av alminnelige prinsipper. Det som ikke står og som bør presiseres er at disse personene må forholde seg til sikkerhetskrav som gjelder for fartøyet når de befinner seg ombord, og som for norskregistrerte fartøy er nedfelt i skipssikkerhetsloven.

I en lovproposisjon må grensen mot maritim virksomhet klargjøres.

2.7 Organisasjonenes foretrukne reguleringsmodell- Det tas utgangspunkt i eksisterende HMS-regelverk

2.7.1 Innledning

Etter Organisasjonenes syn er det lite som tilsier et særskilt behov for egne HMS-krav for fornybar energiproduksjon til havs. Havtil har i liten grad gitt en begrunnelse for hvilke særtrekk som kan begrunne et behov for et særlig HMS-regelverk innen fornybarnæringen til havs. Eksempelvis har ikke vindkraftproduksjon til lands særregler for HMS – uten at det har vært reist spørsmål om behov for slike særregler.

Etter Organisasjonenes syn taler både retts tekniske hensyn, hensynet til forvaltningens og aktørenes arbeidsbyrde og hensynet til et enhetlig regelverk for at det skal svært tungtveiende grunner til for at det kan være behov for omfattende særregelverk for HMS innen en enkeltnæring. Hvis ikke, er det grunn til å stille spørsmål ved hvorfor ikke også *andre* næringer skal ha særregler – noe som ville ført til et uoversiktlig landskap der hver næring har sitt eget HMS-regelverk.

Vi mener derfor det bør gjøres en vurdering av i hvilken grad det alminnelig HMS-regelverket i arbeidsmiljøloven og el-tilsynsloven med forskrifter kan anses tilstrekkelig til å ivareta et «høgt tryggleiksnivå» innen fornybar kraftproduksjon til havs. Det er generelt et høyt sikkerhetsnivå i norsk arbeidsliv som opererer etter det alminnelige HMS-regelverket, slik at behovet for særregulering etter Organisasjonenes syn er begrenset, særlig i fravær av

nærmere utredning og begrunnelse. Organisasjonene er kritiske til mangelen på utredning av dette «nullalternativet» i forslaget. Dette er også et punkt som Regelrådet har trukket frem i sin uttalelse.

2.7.2 *Arbeidsmiljøloven med forskrifter*

Havtil har foreslått at arbeidsmiljøloven gjøres gjeldende for fornybar energiproduksjon til havs ved forslag om å endre lovens § 1-3. Dette forslaget er etter Organisasjonenes syn hensiktsmessig, og i tråd med reguleringen i sammenlignbare land, derunder særlig Storbritannia, som har vedtatt uttrykkelige regler om å utvide arbeidsmiljølovgivningen til havvind.

Arbeidsmiljøloven med forskrifter inneholder omfattende regulering av HMS-forhold, som har bidratt til at Norge internasjonalt anses for å ha et høyt beskyttelsesnivå for helse og sikkerhet i arbeidslivet. Etter loven plikter arbeidsgiver å sikre et «fullt forsvarlig» arbeidsmiljø, og loven med forskrifter inneholder en rekke detaljerte regler om hvordan dette skal sikres. Etter Organisasjonenes syn vil det dermed, ved implementering av arbeidsmiljøloven med forskrifter i fornybarnæringen til havs, allerede være HMS-regulering som er egnet til å sikre et «*høgt tryggleiksnivå*», jf. havenergilova § 5-1.

Vesentlige deler av HMS-regelverket er implementert gjennom forskrifter til arbeidsmiljøloven. Forskriftene bygger til en viss grad på rettsakter fra EU. Særlig sentral er byggherreforskriften, som bygger på EU-direktiv 92/57/EØF (byggeplassdirektivet). Etter Organisasjonenes syn er steder som en offshore vindpark (også under oppføring) en «*arbeidsplass hvor det utføres midlertidig eller skiftende bygge- eller anleggsarbeid*», slik at forskriften kommer til anvendelse, jf. § 2. Byggherreforskriften stiller da krav om blant annet utarbeidelse av SHA-plan, og kartlegging og ivaretagelse av særlige risikoforhold, hvor det å ta hensyn til de særlige risiki ved virksomhet til havs vil inngå som del av byggherrens plikter. Særlig de av våre medlemmer med erfaring fra internasjonal virksomhet, hvor tilsvarende regler som gjennomfører byggeplassdirektivet gjelder for bygging av for eksempel havvindparker, fremhever at dette regelsettet bidrar til fullt forsvarlige HMS-forhold ved bygging og vedlikehold av fornybarprosjekter til havs, på linje med byggeprosjekter på land.

Andre sentrale forskrifter som er hjemlet i arbeidsmiljølovgivningen, er internkontrollforskriften, arbeidsplassforskriften, forskrift om utførelse av arbeid, maskinforskriften, forskrift om tiltaks- og grenseverdier, forskrift om administrative ordninger, forskrift om organisering, ledelse og medvirkning og produsentforskriften.

Forslaget om å gi arbeidsmiljøloven anvendelse for fornybar energiproduksjon til havs fører som utgangspunkt til at også disse forskriftene får anvendelse. Også dette synes å være hensiktsmessig, og fører til et helhetlig regelverk med likt beskyttelsesnivå for fornybarvirksomhet til havs som for andre virksomheter.

Det synes videre uhensiktsmessig at det gis egne regler i forskriften som i stor grad overlapper med reglene i arbeidsmiljøloven med forskrifter. Ofte er det heller ikke klart om

hensikten er å si det samme som følger av arbeidsmiljøloven, eller å etablere en avvikende standard. Et eksempel er at forskriftsforslaget har regler i §§ 2-1 flg., samt regler om etablering av styringssystem i § 4-1, som kan likne på de prinsippene som følger av arbeidsmiljøloven § 3-1. Disse prinsippene vil gjelde direkte hvis anvendelsesområdet for arbeidsmiljøloven § 1-3 utvides (jf. ovenfor). Derimot vil de utdypende reglene i internkontrollforskriften ikke gjelde. Grunnen til dette er at forskriften selv presiserer at den ikke gjelder på det område som reguleres av arbeidsmiljøloven § 1-3. I stedet for å lage ytterligere særregler for et nytt område, hadde det naturlige vært at internkontrollforskriften generelt gjaldt for fornybarvirksomhet til havs. Høringsforslaget gir ikke noen god forklaring på hvorfor dette ikke er vurdert. Det gis i beskjeden grad også en forklaring på innholdet i de nye standardene som foreslås innført.

Et annet illustrerende eksempel er at det gjelder regler om bedriftshelsetjeneste av arbeidsmiljøloven § 3-3, samtidig som bedriftshelsetjeneste er regulert i § 7-2 i Havtils forslag til forskrift. Det er ikke i høringsdokumentene redegjort for hvorfor de alminnelige reglene i arbeidsmiljøloven ikke anses tilstrekkelige for fornybar kraftproduksjon til havs.

Et ytterligere poeng er at det i forslaget flere ganger er vist til “sikkerhets- og arbeidsmiljølovgivningen”, uten nærmere presisering. Eksempler på dette er §§ 2-2, 4-1 og 8-6. Dette er etter vårt syn en uheldig regelteknikk. Dette gjelder ikke minst for § 8-6 om straff og andre reaksjonsmidler, som utvilsomt burde ha inneholdt en mer presis regulering – se nærmere om dette i kommentaren til bestemmelsen i del B.

Etter Organisasjonenes syn tilsier de ovennevnte punktene at arbeidsmiljølovens regler med tilhørende forskrifter er tilstrekkelige til å oppnå et høyt sikkerhetsnivå for fornybar kraftproduksjon til havs. I den grad de spesielle forholdene til havs tilsier at det bør innføres særregler, burde dette ha vært vesentlig bedre utredet og begrunnet.

2.7.3 El-tilsynsloven med forskrifter

El-tilsynsloven med forskrifter etablerer det gjennomgående sikkerhetsregimet for elektriske installasjoner og anlegg på land. I Havtils høringsnotat er det gjengitt at et av grunnprinsippene for utredningsarbeidet skulle være at «*[b]ehovet for bruk av underliggende forskrifter til el-tilsynsloven vurderes som en del av arbeidet*». Vi kan ikke se at dette er gjort i forslaget som er sendt på høring.

El-tilsynslovens anvendelse på fornybaranlegg utenfor grunnlinjen synes uavklart, da loven ikke har bestemmelser om det geografiske anvendelsesområdet. Anlegg til kraftproduksjon og -overføring til havs medfører langt på vei de samme faremomenter som for eksempel vindturbiner på land, transformatorstasjoner, kabler og andre installasjoner i sjø innenfor norsk territorium.

Havtils forslag inneholder en rekke krav som følger av det eksisterende el-tilsynsregelverket. For eksempel er det gitt forslag om utformingen av elektriske anlegg i § 6-7. På flere punkter

fraviker også forslaget fra etablerte og velfungerende ordninger i reguleringen av elektrovirksomheter til lands. Det foreslås eksempelvis i § 7-3 at den ansvarlige selv skal verifisere at personellet har den nødvendige kompetansen. Forslaget er, etter organisasjonenes syn, ikke tilstrekkelig begrunnet i høringsdokumentene. Hvordan verifiseringen skal gjøres, følger ikke av forskriftsforslaget. For Organisasjonene er det viktig at krav til verifiseringen, følger av selve forskriftsteksten. Det kan ikke oppstilles plikter i veileder.

Det er videre viktig at en godkjenningsordning er i tråd med EØS-rettslige krav, slik som yrkeskvalifikasjonsdirektivet. Dersom forslaget om at foretaket selv skal godkjenne utdanningen til utenlandske medarbeidere fører til at foretakene avstår fra å benytte utenlandske medarbeidere grunnet usikkerhet om deres kvalifikasjoner, vil dette kunne stride mot yrkeskvalifikasjonsdirektivet og den underliggende EØS-rettens prinsipp om fri bevegelse av arbeidskraft, jf. EØS-avtalen artikkel 28.

El-tilsynsloven med forskrifter er et sentralt regelverk som alle som utfører arbeid på elektriske anlegg er forpliktet til å følge på land. El-tilsynsloven bør derfor legges til grunn og gis anvendelse for fornybar energiproduksjon til havs. I forlengelsen av dette er det avgjørende at det gjøres tilpasninger i forskrift om elektroforetak (FEK) for å tilpasse og oppdatere denne forskriftens innhold til å passe til en helt ny næring. Fornybar Norge, Offshore Norge og Norsk Industri vil parallelt med prosessen med ny forskrift om sikkerhet og arbeidsmiljø for fornybar energiproduksjon til havs, i fellesskap ta initiativ til å gjennomgå og fremme forslag til myndighetene om nødvendige tilpasninger i FEK.

2.8 Andre mangler og uklarheter

2.8.1 Økonomiske og administrative konsekvenser

Etter vårt syn er heller ikke forslaget økonomiske og administrative konsekvenser tilstrekkelig utredet. Havtil skriver i høringsdokumentet at en mulig negativ virkning av forslaget er mulig usikkerhet om innholdet i krav og at nasjonale krav kan gi markeds- og kostnadsutfordringer, men at slike foreløpig ikke er identifisert. Det fremgår etter hva vi kan se, ingen nærmere vurderinger av økonomiske konsekvenser.

2.8.2 Forholdet til EØS-retten

I forslaget synes også forholdet til EØS-retten i liten grad å være vurdert. Det er en rekke rettsakter som regulerer arbeidsforhold og forhold ved kraftsystemet. Dette er kun unntaksvis berørt i høringsdokumentene. Organisasjonene har her innhentet et notat fra advokatfirmaet Haavind, som redegjør for hvordan forslaget berører EØS-rettslige rettsakter og problemstillinger.²² Vi kan ikke se at problemstillingene Haavind tar opp er redegjort for i forslaget.

²² Ref. Vedlegg 1 til høringsvaret "Havtils forslag til regulering av HMS ved fornybar energiproduksjon til havs og forholdet til EØS-retten"

Når det bygges ut kraftproduksjon til havs som gjøres til del av et helhetlig kraftsystem som er integrert mellom områder utenfor og innenfor grunnlinjen, vil man i praksis måtte forholde seg til det regelverksregimet som skal gjelde på land, og som i stor grad er basert på EØS-retten. Dette gjelder uavhengig av om myndighetene anser EØS-avtalen for å ikke gjelde på kontinentalsokkelen. Når det på grunn av kraftsystemets natur er nødvendig og hensiktsmessig å ha et enhetlig regelverk for kraftproduksjon og -overføring både utenfor og innenfor grunnlinjen, blir det en praktisk nødvendighet å hensynta EØS-retten, som redegjort for i notatet fra Haavind.

EFTA-domstolen har under enhver omstendighet lagt til grunn at EØS-retten kommer til anvendelse på virksomhet utenfor EØS som kan få «*forutsigbare, umiddelbare og betydelige virkninger i EØS*».²³ Det vil da være nødvendig å hensynta både EØS-avtalens hoveddel, samt sekundærretten.

Etter organisasjonenes syn bør forholdet til EØS-retten vurderes i ytterligere før forskriften eventuelt fastsettes, for å være sikker på at forslaget ikke strider mot EØS-rettslige forpliktelser. Et nasjonalt regelverk som avviker fra andre land som har lagt EU/EØS-retten til grunn for havvindvirksomhet og annen fornybar kraftproduksjon til havs, vil slik vi ser det kunne svekke den norske fornybarnæringens konkurransekraft.

2.8.3 Uklart hjemmelsgrunnlag

Det angis ikke i høringsdokumentet hva som er hjemmelsgrunnlaget til de ulike bestemmelsene som foreslås. Det fremstår derfor uklart hva som er hjemlet i havenergiloven § 5-1, og hva som er hjemlet i arbeidsmiljøloven. Det er også uklart om Havtil har hjemmel etter arbeidsmiljøloven til å gi regler for havvind, da delegeringsvedtakene synes å bare omfatte petroleum.

Begrepene «tryggleik og beredskap» i havenergilova § 5-1 annet ledd har fått et videre omfang enn ordlyden skulle tilsi og inkluderer forhold som omfattes havenergilova § 3-4. Det er slik forskriften nå er utformet, hjemlet og begrunnet, ikke mulig med sikkerhet å fastsette det saklige virkeområdet til forskriften.

2.8.4 Forholdet til petroleumsloven

Forslaget gjelder energianlegg under havenergilova, men synes fortsatt å være utformet med formål å dekke reguleringsbehovet for anlegg omfattet av petroleumsloven – for eksempel Hywind Tampen. Vi viser høringsnotatet kapittel. 7 s. 26 flg. der det foreslås at forskriftskrav gitt i medhold av rammeforskriften, innretningsforskriften, og aktivitetsforskriften unntas og erstattes med fornybarforskriften. Organisasjonene viser også til veiledningsteksten til § 1-4 andre avsnitt der det står:

²³ E-08/19 *Scanteam*, avsnitt 66

“Der hvor forskriften omtaler konsesjonæren, skal det forstås om operatøren dersom virksomheten omfattes av petroleumsloven.”

Det er en svakhet ved forskriftsforslaget at det søker å dekke reguleringsbehov for anlegg etter petroleumsloven. Denne tilnærmingen skaper stor fare for overregulering. Reguleringsbehovet for havvindanlegg omfattet av petroleumsloven og havenergiloven er til dels svært forskjellig. Havenergilova har sitt eget konsesjonssystem med tilhørende forskrifter (havenergilovforskrifta), og vil ha sitt eget regelverk knyttet til forsyningssikkerhet og kraftforsyningsberedskap som faller utenfor Havtils tilsynsansvar.

Organisasjonene mener at når det fastsettes forskrifter etter havenergilova § 5-1 andre ledd kan det bare begrunnes ut fra reguleringsbehov for anlegg det er gitt konsesjon for etter havenergilova. At forskriften også blir henvist til i petroleumsregelverket skaper ingen motsetningsforhold, men ved behov for tilleggs-regulering i forhold til anlegg omfattet av petroleumsloven, må kravene presiseres i petroleumsregelverket og ikke i denne forskriften.

2.8.5 Medisinsk beredskap

Havtil avgrensner på side 6 i høringsnotatet mot medisinsk beredskap og andre helsemessige forhold, og uttaler at dette må «avklares av helsemyndighetene». Det er ikke kjent for Organisasjonene hvilke helsemyndigheter dette er, noe som burde vært opplyst om. Ettersom fornybar energiproduksjon til havs foregår langt til havs, langt fra den vanlige medisinske beredskapen, er medisinske forhold et sentralt HMS-messig forhold å avklare fra start av i virksomheten. Dette bidrar ytterligere til at Havtils forslag fremstår lite helhetlig.

2.9 Ny vurdering av regelverksbehovet

Organisasjonene ber myndighetene foreta en ny vurdering av regelverksbehovet, hvor man starter på overordnet nivå med å ta utgangspunkt i eksisterende HMS-regelverk som gjelder i norsk arbeidsliv generelt, og ser hen til hvordan sammenlignbare land rundt oss har løst HMS-spørsmål innen havvind. Etter organisasjonenes syn bør dette være første skritt i etableringen av et HMS-regime for havvind på norsk sokkel.

Organisasjonene legger til grunn at det vil være behov for enkelte særregler for havvind, men at dette i så fall bør starte med at man ser hvor det et reelt behov ut over eksisterende regelverk i arbeidsmiljøloven og el-tilsynsloven mv. med forskrifter. Det vil til eksempel være nødvendig med noen tilpasninger til arbeidsmiljøloven om arbeidstid jf. våre kommentarer til forslaget kapittel 3, krav til bærende konstruksjon jf. våre kommentarer til kapittel 6 og sikkerhetsopplæring jf. Våre kommentarer til § 7-3 under.

DEL B- Merknader til de enkelte bestemmelsene

1. Innledning

Vi vil understreke at organisasjonenes hovedstandpunkt er det som fremkommer av del A i høringssvaret. Vi finner det likevel relevant å inngi merknader til enkelte bestemmelser. Våre kommentarer i denne delen berører forhold som etter organisasjonenes syn må endres.

2. Merknader til de enkelte bestemmelser i forslaget

2.1 Kapittel 1. Innledende bestemmelser

§ 1-1 Formål

Organisasjonene støtter forskriftsforslagets formål; å fremme og videreutvikle et høyt nivå for sikkerhet og arbeidsmiljø.

Av høringsdokumentets veiledningstekst til § 1-1 vises det til forskrifter gitt i medhold av arbeidsmiljøloven, fastsatt av Arbeids- og inkluderingsdepartementet. Risikoen ved denne typen opplisting er at leseren lett går glipp av andre forskrifter som også gjelder, men som ikke er listet opp. Etter organisasjonenes syn fremstår opplistingen som "tilfeldig". Eksempler på to forskrifter som ikke listes opp er maskinforskriften og byggherreforskriften. Etter organisasjonenes oppfatning vil begge forskriftene komme til anvendelse, men manglende opplisting vil kunne skape usikkerhet rundt dette.

Organisasjonene foreslår at opplistingen enten tas ut i videre veiledningsmateriell, eller at det tydeliggjøres at listen ikke er en uttømmende opplisting av relevante forskrifter.

§ 1-2 Virkeområde

I tidligere utkast til forskrift la Havtil opp til at forskriften også skulle hjemles i petroleumsloven. Det legges nå opp til at forskriften gjøres gjeldende for havvindanlegg omfattet av petroleumsloven ved en henvisning i rammeforskriften § 2, noe fremstår som en fornuftig tilnærming og støttes av organisasjonene. Det må allikevel presiseres at denne forskriften gjelder for energianlegg etter havenergiloven og at forskriften ikke kan begrunne tilleggsregulering som følge behov for anlegg som har konsesjon etter petroleumsloven.

Om begrepet «bygging»: Av forslaget til § 1-2 om forskriftens virkeområde, følger blant annet at forskriften omfatter bygging av energianlegg til havs. Begrepet «bygging» er etter hva vi forstår hentet fra havenergilova § 5-1. Begrepsbruken kan bli noe misvisende da byggingen av energianlegg i liten grad foregår til havs.

Organisasjonene foreslår at det i veiledningen til 1-2 presiseres at *det med «bygging» menes det byggearbeid som foregår på innretningene når de befinner seg til havs, som i praksis omfatter installeringsfasen, da ombygging er nevnt spesielt og reparasjon vil omfattes av begrepet drift.*

Begrepene «tryggleik og beredskap i veiledningstekst: I høringsforslagets veiledningstekst defineres begrepet «tryggleik og beredskap» til å inkludere «a) ulempe». Det vises også til definisjonen av «sikkerhet» i § 1-3 bokstav m. Begrepet ulempe er svært vidt. Det vil f.eks.

kunne oppfattes som en ulempe å ikke kunne reise hjem hver dag, men det er slik vi ser det åpenbart ikke ment å være dekket av «sikkerhet».

Organisasjonene foreslår at «ulempe» fjernes. Ordene «sykdom eller skade på person» (i tillegg til de øvrige nevnte kategoriene) er dekkende for veilederens definisjon av sikkerhet.

I samme punkt defineres også «c. tap eller skade på tredjepersons eiendom, næringsinteresser eller ytre miljø» som inkludert i «tryggleik og beredskap» (og igjen tilsvarende i § 1-3 bokstav m. «Sikkerhet»). Bestemmelsen i havenergilova § 5-1 er først og fremst knyttet til personsikkerhet, og det er noe vanskelig å se at eiendom og miljø er omfattet. Dette synes å være regulert av havenergilova §3-4.

§ 1-3 Definisjoner

Organisasjonene mener at andre punktum i § 1-3 bokstav j bør tas ut da det nå er lagt opp til at konsesjonær som mottar statsstøtte (støttmottaker) alltid vil være ett -1- selskap i henhold til differansekontrakt for havvind. Dette i motsetning til petroleumsvirksomheten der utvinningstillatelse gis til flere rettighetshavere og en operatør står for den daglige ledelse av interessentskapet og opptrer utad. Interessentskapet er ikke et selskap etter selskapslovgivningen. Aktørbildet etter havenergilova er derfor annerledes enn for petroleumsvirksomheten.

§ 1-4 Ansvar etter denne forskriften

Av forskriftsforslagets § 1-4 første ledd følger det at konsesjonærer og «andre som deltar i virksomheten», er ansvarlig etter forskriften og skal «sikre» at de etterlever krav gitt i sikkerhets- og arbeidsmiljølovgivningen.

I veiledningen til bestemmelsen fremgår det at den ansvarlige også omfatter andre eiere og brukere, samt leverandører. Begrepene «konsesjonær» og «ansvarlige» brukes om hverandre i forskriften. Det fremgår av veiledningen til § 1-4 at «den ansvarlige» kan være konsesjonæren, andre eiere og brukere av energianlegg, eller de som yter tjenester i forbindelse med virksomheten, som for eksempel leverandører. Når forskriften viser til «den ansvarlige» omfatter det alle leverandører uavhengig av oppdragets karakter eller omfang. Dette innebærer at alle arbeidsgivere som har arbeidstakere på et energianlegg til havs må etablere svært mange særordninger for å ivareta krav HMS-krav, og som for tilsvarende virksomhet på land er ivaretatt av arbeidsmiljøloven med tilhørende forskrifter. Dette vil bli svært kostbart og fremstår unødvendig.

«Den ansvarlige» er således ikke et entydig begrep. I forskriften og veiledningen brukes også andre benevelser på pliktsubjekt, slik som eksempelvis «den som står for driften» i § 3-4 annet ledd og § 7-8, «arbeidsgiveren» i § 5-9c og § 7-2. Hvem som er pliktsubjekt i forskriften, er usystematisk og ofte uklart fremstilt.

Organisasjonene mener det må gjøres en full gjennomgang av pliktsubjektstrukturen i forskriften, samt konsekvensene forslaget har for de ulike pliktsubjektene. En slik gjennomgang setter krav til at det tydelig må fremgå hvor den enkelte bestemmelse er hjemlet – arbeidsmiljøloven eller havenergilova § 5-2 annet ledd. Er hjemmelen

arbeidsmiljøloven vil pliktsubjektet være arbeidsgiver. Pliktsubjekt etter forskriften, kan ikke gå lenger enn bestemmelsenes hjemmelsgrunnlag.

Paragraf 1-4 annet ledd gir konsesjonæren et ansvar for å se til (påseansvar) at alle som utfører arbeid for seg (på energianlegg til havs) etterlever krav i sikkerhets- og arbeidsmiljølovgivningen. Erfaringer fra andre land viser at konsesjonæren ofte setter bort den operasjonelle og tekniske driften til en annen (den som står for driften).

Organisasjonene mener det bør tydeliggjøres i forskriften hvilke bestemmelser som kan delegeres fra konsesjonær til den som står for driften. I utkastet er det tydeliggjort i § 7-8, men ikke for andre bestemmelser. «Den som står for driften» bør også defineres.

§ 2-2 Prinsipper for risikoreduksjon

Bestemmelsens ordlyd er hentet direkte fra rammeforskriften § 11. Den viser blant annet til at skade på «miljø eller materielle verdier skal forhindres i tråd med helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen ...». Verken (ytre) miljø eller materielle verdier er omfattet av denne forskriftens virkeområde, og kan slik Organisasjonene ser det ikke hjemles i havenergilova § 5-1.

Av veiledningen til bestemmelsen, siste avsnitt, vises det til at kravet i første ledd annet punktum innebærer at risikoen skal reduseres utover regelverkets minimumsnivå «hvis det kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe». Denne presiseringen må fremgå av forskriftsteksten og ikke bare leses i veiledningen.

Organisasjonene foreslår følgende endring av første ledd annet punktum:

«Ut over dette nivået skal risikoen reduseres ytterligere, så langt dette kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe.»

2.2 Kapittel 2 – Grunnleggende krav til sikkerhet og arbeidsmiljø

§ 2-3 Barrierer

Bestemmelsen er basert på styringsforskriftens § 5, men er uklar i denne sammenhengen.

Organisasjonene mener det bør klargjøres hvilken anvendelse dette skal få sett hen til risikoforholdene som finnes for havvind. Det bør legges føringer for på hvilket nivå selskapene skal legge barrierestyringen og om disse følger internasjonale eller nasjonale «best-practice» standarder. Lages det særnorske regler, kan dette påvirke konkurransesituasjonen. Det bør også komme klart frem hvilke dokumentasjonskrav som vil bli gjeldende for ALARP- nivåer identifisert hos selskapene.

§ 2-4 Bemanning og kompetanse

Bestemmelsen er en kopi av styringsforskriftens § 14, og viser ved to anledninger til (ytre) miljø. Det vises til tidligere kommentarer og påpekes at (ytre) miljø er utenfor virkeområdet til denne forskriften.

Bestemmelsen synes dårlig tilpasset fornybar energiproduksjon til havs. I motsetning til i petroleumsnæringen, er slike energianlegg ubemannede. Regelverket for petroleumsnæringen reflekterer at petroleumsinnretninger har døgkontinuerlig bemanning.

Kravet som bestemmelsen oppstiller, er også uklart. Forskriften gjelder for arbeid på energianlegg til havs. I veiledningen vises imidlertid til at kravet om bemanning og kompetanse gjelder både for «prosjekt- og driftsorganisasjoner». Prosjekt- og driftsorganisasjoner vil normalt befinne seg på land i denne næringen, og faller derfor utenfor denne forskriftens virkeområde.

Veiledningen angir videre et krav om at bemanningen skal være tilstrekkelig for å dekke fravær. Kravet synes å basere seg på behov for kontinuerlig bemanning, noe som kun vil være aktuelt for kontrollroms-tjenester. For andre oppgaver innen fornybar energiproduksjon til havs er normalen at oppgaven kan vente dersom nødvendig personell ikke er tilgjengelig. Kravet reflekterer derfor ikke et reelt behov eller en reell risiko i denne industrien, og kan følgelig slettes.

Det fremgår av femte ledd at norsk språk skal brukes i størst mulig grad i virksomheten. Organisasjonene mener at det med «virksomheten» må presiseres at det menes den virksomhet som foregår på energianlegg til havs. Bestemmelsen er et av flere eksempler på at krav hentet direkte fra petroleumsindustrien ikke bidrar til et høyt sikkerhetsnivå i denne næringen. Organisasjonene stiller videre spørsmål ved om bestemmelsen tilfredsstillende vilkårene for inngrep i EØS-rettens regler om fri bevegelse av arbeidskraft, og viser til vedlagte notat fra advokatfirmaet Haavind.

§ 2-5 Informasjon og kommunikasjon

Kravet er kopiert fra rammeforskriften § 14. Effektiv kommunikasjon er avgjørende for å oppnå et høyt sikkerhetsnivå. Kommunikasjon mellom energianlegg og fartøy bør fortrinnsvis foregå på det arbeidsspråket som benyttes på fartøyet. Maritime næringer legger normalt engelsk språk til grunn for sikker kommunikasjon. Krav om norsk språk vil kunne føre til økt risiko, særlig i enkelte faser hvor det benyttes globale leverandører. Dette gjelder f.eks. for installasjons-fasen av et havvind prosjekt.

Krav om norsk språk vil i praksis kunne føre til ekskludering av størstedelen av globale leverandører med multinasjonale arbeidsmiljøer. Dette vil igjen kunne føre til bruk av mindre erfarne leverandører (for å møte kravet om norsk språk) som i sin tur gir potensiale for økt risiko. Også her viser vi til spørsmålet om mulig strid med EØS-rettens regler, jf. kommentaren til § 2-4 over.

Ekskludering av globale leverandører vil også føre til at norsk sokkel blir betydelig mindre konkurransedyktig for utbygging av fornybar energiproduksjon.

2.3 Kapittel 3- Særregler etter arbeidsmiljøloven

Organisasjonen anser det som hensiktsmessig at arbeidsmiljøloven skal gis anvendelse også for havvind - så langt det passer. Havvind og petroleumsnæringen skiller seg vesentlig hva gjelder driftsforhold og arbeidstid ettersom man i petroleumsnæringen jobber 12 timers skift

både dag og natt, mens man i havvindnæringen i driftsfase som den klare hovedregel skal arbeide 12 timers dagskift.

Forskriftens forslag til bestemmelser om arbeidstid er gjennomgående strengere enn dagens arbeidstidsregler for petroleumsindustrien gjennom arbeidsmiljøloven og rammeforskriften uten at det er gitt noen begrunnelse for dette.

Organisasjonene mener at det forelagte utkastet til forskrift for havvind i for liten grad er tilpasset de spesielle driftsforhold som gjelder for bransjen og de behov en ny havvindnæring vil trenge for å kunne drive på en forsvarlig økonomisk måte.

§ 3-1 Minstealder

Vi anser det som viktig å ha lærlinger for å kunne utdanne kvalifiserte fagarbeidere i norsk havvindindustri. Organisasjonene ønsker å se nærmere på hvordan en 18 års aldersgrense kan påvirke lærlingeløp, og komme tilbake til dette på et senere tidspunkt.

§ 3-2 Den alminnelige arbeidstiden

Den alminnelige arbeidstiden etter arbeidsmiljøloven er 40 timer i løpet av 7 dager og 8 timer i løpet av 24 timer. Etter arbeidsmiljølovens § 10-4 femte ledd reduseres det gjennomsnittlige uketimetallet til 36 timer i uken først når det drives med «helkontinuerlig skiftarbeid og sammenlignbart turnusarbeid». All den tid arbeid innen havvind ikke vil drives som helkontinuerlig skiftarbeid eller sammenlignbart turnusarbeid oppfatter vi at det er satt strengere krav i forskriften til arbeidstiden enn det som er gjeldende rett etter arbeidsmiljøloven. På dette punkt er det ikke riktig å legge til grunn samme regel som i rammeforskriften for petroleumsindustrien ettersom man i petroleumsindustrien nettopp driver med helkontinuerlig skiftarbeid og sammenlignbart turnusarbeid. Det er ikke tilfellet for havvindnæringen hvor arbeidstakerne i driftsfasen i all hovedsak skal arbeide dagskift.

Organisasjonene foreslår at § 3-2 annet ledd endres fra "36 timer i uken i gjennomsnitt", til "38 timer i uken i gjennomsnitt". Med denne endringen foreslår vi videre at § 3-2 tredje avsnitt slettes.

§ 3-3 Arbeidstid og oppholdsperioder

§ 3-3 første ledd er, slik organisasjonene leser den, egnet til å skape tvil om hva som ligger i begrepet arbeidstid. Annen setning i første ledd kan skape et inntrykk av at opphold på transportmiddelet alltid vil være å anse som arbeidstid.

Arbeidstid er etter arbeidsmiljøloven § 10-1 definert som «den tiden arbeidstaker står til disposisjon for arbeidsgiver». Hva som ligger i begrepet har nylig blitt klargjort i Høyesteretts dom (HR-2023-2068-A). Det dannes et klart skille mellom arbeidstid og hviletid. Det ble videre slått fast at arbeidstidsbegrepet i Norge skal tolkes likt som EUs arbeidstidsbegrep.

En arbeidstaker som skal arbeide på en havvindturbin vil befinne seg på en boliginnretning eller et transportmiddel i hele oppholdsperioden, utenom i tidsrommet vedkommende arbeider på en havvindinstallasjon. Det synes derfor klart at man verken skal eller kan regne opphold på transportmiddelet som benyttes til overnatting og hvile mellom vaktene som arbeidstid i henhold til arbeidsmiljølovens arbeidstidsbegrep.

Vi legger til grunn at intensjonen ikke har vært å utvide arbeidstidsbegrepet, og at bestemmelsen må tolkes slik at dersom opphold på transportmiddelet skal anses som arbeidstid, må det samtidig være i det tidsrommet som arbeidstakeren står til disposisjon for arbeidsgiveren. Det anses sentralt å sørge for at arbeidstidsbegrepet i arbeidsmiljøloven ikke utvides.

Det avgjørende er om arbeidstakeren står til disposisjon for arbeidsgiver - ikke hvor arbeidstaker befinner seg. Organisasjonene ser ingen grunn til verken å utvide eller innskrenke definisjonen av hva som er å anse som arbeidstid.

Organisasjonene foreslår på denne bakgrunn å slette siste setning i § 3-3 første ledd.

Arbeid med installasjon og drift av havvindinstallasjoner er svært væravhengige, og mulighetene for arbeid varierer i stor grad basert på naturkreftene. I visse tilfeller vil det dermed være avgjørende for å fullføre planlagt arbeid at oppholdsperioden kan utvides dersom været snur og man har arbeid å ta igjen etter dårlig vær tidligere i perioden.

Det følger av § 3-3 siste ledd at man skal foreta en risikovurdering ved utvidelse av oppholdsperioden. Tilsvarende bestemmelse finnes ikke i arbeidsmiljøloven eller rammeforskriften. Arbeidsmiljøloven har flere vernebestemmelser som skal sikre et forsvarlig arbeidsmiljø, eksempelvis i §§1-1, 2-2 første ledd og 10-2 første ledd. Slike bestemmelser vil også gjelde for havvind, og det bidrar dermed til klarhet å innføre nok en risikovurdering.

Organisasjonene foreslår at § 3-3 siste ledd slettes.

§ 3-4 Planer over arbeidstidsordninger og oppholdsperioder

Det er organisasjonene sitt syn at § 3-4 siste ledd er uklar ettersom det ikke er klart hva som er å anse som "oppmøtestedet" og når arbeidstaker faktisk ankommer "oppmøtestedet". Det kan også være praktisk vanskelig å forholde seg til en slik bestemmelse. I tillegg bemerkes at det er en strengere norm enn dagens regulering av tilsvarende bestemmelse i petroleumsindustrien hvor planen skal foreligge senest ved ankomst innretning, og ikke før.

Bestemmelsen i rammeforskriften gir også en forutsigbarhet og er en praktiserbar bestemmelse ettersom det ikke er noe tvil om når arbeidstaker ankommer innretningen. I havvindnæringen kan begrepet innretning volde større tvil ettersom man gjerne skal møte på en kai (oppmøtestedet), deretter over i et fartøy og videre til en vindturbin.

Organisasjonene foreslår at § 3-4 siste ledd endres til: "*Arbeidstakerne skal informeres om disse planene så tidlig som mulig og senest ved avgang fra oppmøtestedet*".

§ 3-5 Arbeidsfrie perioder

Etter arbeidsmiljølovens § 10-8 og rammeforskriften § 39 kan den arbeidsfrie perioden reduseres til 8 timer dersom arbeidstakerne «*sikres tilsvarende kompenserende hvileperioder eller, der dette ikke er mulig, annet passende vern*». På den måten har man i petroleumsindustrien og annen industri hatt anledning til unntaksvis å praktisere en kortere arbeidsfri periode, og likevel kunnet fortsette i samme skiftordning.

Det er organisasjonenes klare forståelse at arbeidstidsordningene og måten hverdagen offshore organiseres på er å anse som "*annet passende vern*".

I forskriftens § 3-5 er terskelen for å korte ned den arbeidsfrie perioden hevet ved at det er tilført et vilkår om at arbeidstakerne må *”sikres umiddelbar kompenserende hvile tilsvarende den utvidede arbeidsperioden”* og at annet passende vern først inntre ved «ekstraordinære arbeidssituasjoner, eller *”ved arbeidsformer hvor det ikke er mulig å gi hvileperioder umiddelbart etter den utvidede arbeidsperioden, skal arbeidstakerne gis annet passende vern (...)*».

Regelen i arbeidsmiljøloven og rammeforskriften er dermed strammet inn slik at annet passende vern mister sin funksjon. I realiteten betyr dette at man sjeldent vil ha anledning til å korte ned den arbeidsfrie perioden. Dette vil videre resultere i at man i praksis kun har anledning til 1 time arbeid ut over det som vil være alminnelig arbeidstid etter § 3-2 andre ledd. Dette fordi at arbeidstiden etter § 3-2 andre ledd er 12 timer, og for å ha 11 timer hvile i løpet av 1 døgn kan man maksimalt arbeide 13 timer og står dermed bare igjen med 1 time mulighet til ekstra arbeid.

Arbeidsmiljøloven anvender begrepet «annet passende vern» i flere tilfeller og vi anser det som et innarbeidet begrep som fungerer godt i norsk arbeidsliv. I forarbeidene er det gitt nærmere opplysninger om hva som ligger i kravene til «*tilsvarende kompenserende hvileperioder*» og «*annet passende vern*» og at det må vurderes konkret i forhold til hvilken bestemmelse det er tale om å fravike og hvordan det skal gjennomføres.

Den foreslåtte bestemmelsen vil medføre et reelt problem for faktisk utførelse av arbeid på offshore havvindinstallasjoner. Kort fortalt er arbeid med service, vedlikehold samt reparasjoner og installasjoner sammensatte arbeidsoperasjoner hvor personell arbeider i lag og hvor normalt flere arbeidsdisipliner er representert, eks elektro og mekanisk kompetanse. Overtid for én eller flere arbeidstakere og krav om umiddelbar kompenserende hvile for denne arbeidstakeren, vil medføre at et oppsatt arbeidslag med to eller flere personer neste dag ikke kan gjennomføres i henhold til arbeidsplan, som igjen vil kunne føre til forsinkelser eller umiddelbar omlegging av arbeidsplanen for øvrige arbeidstakere som ikke har arbeidet utover alminnelig arbeidstid.

En strengere forståelse av hviletidsbegrepet for havvind sammenlignet med det som i alle år har vært praksis for petroleumsindustrien fremstår ubegrunnet, usaklig og uforholdsmessig. I den sammenheng påpekes som redegjort grundig innledningsvis i høringsvaret at det er en helt annen sikkerhetsrisiko ved arbeid innen havvind sammenlignet med petroleum.

For å sikre en forsvarlig drift er det nødvendig med en viss fleksibilitet i arbeidstiden uten at dette må gå på bekostning av påfølgende skift, både når det gjelder lengden på skiftet og tidspunktet skiftet skal starte og slutte på. En slik nødvendig fleksibilitet kan kun sikres dersom den arbeidsfrie perioden kan reduseres til 8 timer slik som det er adgang til i eksisterende relevant lovgivning.

Organisasjonene foreslår at §3-5 første og andre ledd endres tilsvarende arbeidsmiljøloven og rammeforskriften.

§ 3-6 Overtid

Bestemmelsen i § 3-6 tredje ledd henviser til en risikovurdering som ikke har hjemmel i verken arbeidsmiljøloven eller rammeforskriften i dag. Det oppleves dermed som en strengere norm for overtid enn gjeldende rett, og er egnet til å skape store uklarheter og ekstra arbeid. Med referanse til siste avsnitt under punktet "Merknader til § 3-3" vises det til at arbeidsmiljøloven innehar en rekke vernebestemmelser som skal sikre et forsvarlig arbeidsmiljø. Det er ikke inntatt noen begrunnelse fra Havtil om hvorfor det skal foretas en slik risikovurdering. Arbeidsgiver må uansett forholde seg til forsvarlighetsbestemmelsen i arbeidsmiljøloven.

Organisasjonene foreslår på denne bakgrunn at § 3-6 tredje avsnitt slettes.

Arbeidsmiljølovens § 10-6 femte ledd og rammeforskriftens § 41 tredje ledd gir arbeidsgiver og arbeidstakernes tillitsvalgte i virksomhet som er bundet av tariffavtale, adgang til å avtale en utvidelse av overtidsrammen på et år til 300 timer. Det gis ingen begrunnelse for at ikke denne muligheten også skal kunne foreligge for havvindnæringen

Organisasjonene foreslår derfor at følgende ordlyd fra arbeidsmiljøloven og rammeforskriften inntas som et nytt siste ledd:

«Ved virksomhet som er bundet av tariffavtale, kan arbeidsgiveren og arbeidstakernes tillitsvalgte inngå en skriftlig avtale om overtid på opptil 300 timer innenfor en periode på 52 uker for den enkelte arbeidstakeren».

2.4 Kapittel 4- Krav til styring

Krav til styring-internkontrollforskriften

Havtil skriver i høringsnotatet (s. 22) at det er «*vanskelig å se at det er gode grunner for at det bør gjelde andre regler for [fornybar energiproduksjon] utenfor territorialfarvannet.*» enn de reglene som gjelder innenfor denne grensen. Det vises videre til at det «*anses [...]lovteknisk upraktisk å operere med forskjellige regelsett innenfor og utenfor territorialgrensen.*»

Organisasjonene er enig i vurderingen. Likevel er det nettopp et slikt dobbelt regime forlaget legger opp til. Etter forslaget gjelder internkontrollforskriften ut til territorialgrensen. Utenfor denne gjelder det særskilte regimet som er foreslått i kapittel 4 i forskriften.

Organisasjonene mener at internkontrollforskriften også må gjelde for fornybar energiproduksjon til havs. Internkontrollforskriften § 2 andre ledd som i andre strekpunkt slår fast at denne forskrift ikke kommer til anvendelse på virksomhet som nevnt i arbeidsmiljøloven § 1-3, må tilføres et unntak eller presisering at dette likevel ikke gjelder for virksomhet nevnt i (nytt) tredje ledd.

Vi viser til også til våre kommentarer i kapittel 2.7.2

Krav til styring-som går utover kravene i arbeidsmiljøloven

Havindustritilsynet viser i veiledningen til § 4-1 at plikten til å etablere, følge opp og videreutvikle styringssystem følger av kravet til systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i arbeidsmiljøloven § 3-1. Mange av de bestemmelser som er tatt inn i kapittel 4 er ordrett hentet fra rammeforskriften og styringsforskriften. Et eksempel er § 4-1 første ledd som bestemmer at «den ansvarlig skal etablere, følge opp og videreutvikle et styringssystem for å sikre etterlevelse av krav som er gitt i sikkerhets- og arbeidsmiljølovgivningen», som er identisk med rammeforskriften §17 første ledd. De overordnede krav til styringssystem i petroleumsvirksomheten er hjemlet i petroleumsloven § 10-6 første ledd og innebærer at de prosedyrer som og systemer som skal tas i bruk, skal omfatte alt fra tekniske krav og driften av virksomheten til aktørenes gjennomføring av sikkerhetsstyring. § 4-1 fjerde ledd setter krav om at «den ansvarlig skal sette interne krav som konkretiserer krav i regelverket». Dette gir mening med referanse til petroleumsregelverket, men mindre mening i forhold til forslaget. Organisasjonene understreker at krav i arbeidsmiljøloven og tilhørende forskrifter må forstås likt til havs og til land.

Havtil viser til at «styringen av sikkerhet og arbeidsmiljø er ett aspekt ved styringen av de ulike aktivitetene i virksomheten, og kan derfor integreres i styringen av disse. Kravet innebærer således at det ikke nødvendigvis må opprettes et separat styringssystem for sikkerhet og arbeidsmiljø.» Dette er vi enige i, men denne forskriften gjelder likevel kun styringssystem for sikkerhet og arbeidsmiljø, og ikke styringssystem for hele virksomheten eller andre krav gitt i medhold av havenergilova, som forsyningsikkerhet og kraftforsyningsberedskap eller annet lov- og avtaleverk, som differansekontrakten for Sørlige Nordsjø II.

Organisasjonene forstår at det kan være behov for overordnet HMS koordinering på tvers, men det kan gjøres etter modell fra byggherreforskriften, som kommer i tillegg til og ikke istedenfor internkontrollforskriften. Viser til våre kommentarer til DEL A 2.7.2 over.

Organisasjonene har ikke noe mot at myndighetene gjør en vurdering av å fastsette krav til at konsesjonæren bygger opp og videreutvikle sine styringssystemer til et felles standardnivå i bransjen for fornybar energiproduksjon til havs. Dette må da gjøres for den samlede virksomheten og kravene må bygges på anerkjente internasjonale standarder.

§ 4-7 Avviksbehandling

Bestemmelsens annet ledd fastslår at «[a]vvik skal korrigeres...». Det er ikke riktig at alle avvik blir korrigert. Mange avvik aksepteres i systemet for avviks- og fraviksbehandling dersom risikoen knyttet til avviket er akseptabel, eventuelt i kombinasjon med risikoreduserende kompenserende tiltak.

Organisasjonene foreslår at bestemmelsen endres til:

«Avvik skal håndteres, årsakene skal klarlegges, og korrigerende, kompenserende eller forebyggende tiltak skal vurderes for å lukke avvik eller for å minimere risikoen knyttet til avvik.»

2.5 Kapittel 5- Krav til materiale og opplysninger

§ 5-2 Bruk av anerkjente normer

Forslag til bestemmelse er hentet fra rammeforskriften § 24 og avviker fra det regelsystemet som ellers gjelder på land ved utfylling av funksjonskrav. Havtil viser i veiledningen til § 5-2 Bruk av anerkjente normer til

«I virksomhet som er omfattet av denne forskriften og forskrifter gitt i medhold av denne, vil sedvaner eller kutymen i bransjen, krav og spesifikasjoner som framkommer i andre dokumenter, så som industristandarder, som er nasjonalt og internasjonalt anerkjent innenfor et fagområde, for eksempel bransjestandarder og standarder som er utarbeidet i regi av CEN, CENELEC, ISO og IEC, være normgivende.»

Havtil har i tilknytning til konkrete bestemmelser imidlertid konsekvent latt være å vise til harmoniserte EU standarder på området, som eksempelvis CENELEC CLC/TC 88 «Vindturbin standarder» som tar for seg stedets egnethet og ressursvurdering, designkrav, teknisk integritet, modelleringskrav, måleteknikker, testprosedyrer, drift og vedlikehold.

§ 5-2 andre ledd innfører et dokumentasjonskrav dersom det velges andre løsninger enn veiledningen til en forskriftsbestemmelse anbefaler. Forslaget utvider rekkevidden til arbeidsmiljøloven med forskrifter, og vi vil tilføre el-tilsynsloven. Organisasjonene vil påpeke at det ikke kan settes andre krav til arbeidsmiljøloven med forskrifter enn det som gjelder på land.

I veiledningen 5. avsnitt står at *"I veiledningen til forskriftene brukes også begrepet skal. I den sammenhengen betyr skal en direkte gjengivelse av en lov eller forskriftskrav."*

Organisasjonene vil vise til at de forskriftskrav som skal gjøres gjeldende må gis i forskrifts form, og ikke gjennom en henvisning i veiledningstekst jf. forvaltningsloven.

Organisasjonene foreslår at § 2-5 tas ut og at veiledningene til bestemmelsene oppdateres med relevante harmoniserte EU standarder.

§ 5-3 Søknad om samtykke

I forslaget § 5-3 er det lagt opp til at en rekke vesentlige aktiviteter, som for eksempel idriftsettelse av anlegg, større ombygginger og bemannede undervannsoperasjoner, krever samtykke fra Havtil før de kan igangsettes.

Et samtykkekrav vil innebære ressursbruk fra både myndighetenes og aktørens side. Kravet om samtykke er i høringsnotatet kortfattet begrunnet:

«Søknad om samtykke ved visse milepæler i utbygging og drift er et hensiktsmessig og effektivt virkemiddel i tilsynet med virksomheten. Et samtykke fra myndighet(e) er et uttrykk for tillit til at konsesjonæren kan utføre aktivitetene forsvarlig og driver i henhold til regelverket, basert på konsesjonærens egen beskrivelse i søknaden. Et samtykke er en forutsetning for aktivitet, men ikke en godkjenning av denne, selskapene er selv ansvarlige.»²⁴

²⁴ Høringsnotatet s. 16.

Dette er etter vårt syn en generell og utilstrekkelig begrunnelse for det foreslåtte samtykkekravet. Det er ikke begrunnet hvorfor det i *denne konkrete* næringen er behov for en slik samtykkeordning. Det er heller ikke begrunnet eller utredet *hvilke* aktiviteter som skal kreve samtykke. Begrunnelsen er ikke i tråd med de føringer og krav som gjelder som gjelder for regelverksarbeid.

All havenergivirksomhet er underlagt krav til offentlige tillatelser fra energimyndighetene i flere ledd, der HMS-messige forhold ledd er gjenstand for vurdering fra myndighetenes side:

- Tildeling av områder, jf. havenergilova § 2-3,
- Konesjon for utbygging, jf. havenergilova § 3-1 første ledd
 - I konsesjonen kan det stilles vilkår om blant annet HMS-messige forhold, jf. havenergilova § 3-4 første ledd nr. 3.
- Detaljplan, som skal godkjennes av energimyndighetene, jf. havenergilova § 3-1 annet ledd

De fleste aktører som vil bygge ut havvind på norsk sokkel i løpet av nærmeste fremtid vil dessuten inngå en differansekontrakt med staten som innebærer statsstøtte.

Differansekontrakten stiller en lang rekke krav til aktørene, blant annet krav til HMS, jf. kontraktens punkt 9.2.²⁵

Det er med andre ord allerede etablert et omfattende tillatelses- og kontrollregime fra det offentlige side med HMS i havvindnæringen. Dette regelverket burde vært kommentert i Havtils høringsnotat, og det burde vært redegjort for hvorfor det er behov for et krav om samtykke fra Havtil på toppen av de tillatelsene som allerede kreves, der HMS inngår som del av myndighetenes vurderingstema.

Samtykkeordninger er som nevnt byrdefulle og krever en særlig tungtveiende begrunnelse. Begrunnelseskravet skjerpes ytterligere når det allerede finnes tillatelsesordninger som ivaretar de samme hensynene. På denne bakgrunn synes Havtils begrunnelse for behovet for en særskilt samtykkeordning å være unødvendig.

Organisasjonene mener myndighetene må revurdere behovet for bestemmelsen, opp mot allerede gjeldende krav. Vi kan ikke se at samtykkeregimet er nødvendig. I tillegg bidrar det til ekstra usikkerhet, tidsbruk og kostnader.

§ 5-7 Data om oseanografi, meteorologi og jordskjelv

Det finnes allerede en bestemmelse om registrering av data om meteorologi i havenergiforskrifta § 19. Det er naturlig at eventuelle krav om innsamling av data om oseanografi og jordskjelv fastsettes havenergiforskrifta og ikke i denne forskriften.

Organisasjonene foreslår at bestemmelsen fjernes.

²⁵ Differansekontrakt for havvind utkast 07.11.2023 [2023-11-07-differansekontrakt-snii.docx \(live.com\)](#)

2.6 Kapittel 6- Tekniske krav

Innledende kommentarer til § 6-2 og 6-3

Det følger av formålet til forskriften og definisjon av sikkerhet i § 1-3 bokstav b at krav til dimensjonerende- laster og ulykkeslaster skal hindre tap eller skade på energianlegg som kan føre til ulempe, sykdom eller skade på personell som befinner seg på anlegget.

Et energianlegg til havs vil for store deler av tiden stå ubemannet. Det vil av hensyn til forsyningsikkerhet og kraftforsyningsberedskap også være nødvendig å sette krav til dimensjonerende laster og ulykkeslaster for de perioder anlegget ikke er bemannet.

Organisasjonene ber Havtil om, før endelige tekniske krav etter disse bestemmelsene fastsettes, å gjøre en vurdering sammen med Energidepartementet og NVE om krav til dimensjonerende- laster og ulykkeslaste m.m. kan fremstilles samlet, for å ivareta hensynene til både forsyningsikkerhet og personellsikkerhet. Organisasjonene viser her til NVEs pågående arbeid med utredning av tilsynsroller for havvind.

§ 6-2 Laster, lastevirkning og motstand

Organisasjonene foreslår at første ledd annet punktum deles i to setninger: «Designlastene skal sikre at anlegg, systemer eller utstyr blir utformet slik at relevante ulykkeshendelser som kan inntreffe, ikke resulterer i uakseptable konsekvenser. *Som et minimum skal anlegg, systemer og utstyr alltid kunne motstå den dimensjonerende ulykkeslasten.*»

Det bør vurderes om siste setning over bør slettes da uttrykket «et minimum skal kunne motstå den dimensjonerende ulykkeslasten» ikke gir tilstrekkelig sikkerhet for personer ombord eller konstruksjonen da dette gjelder utmattingspåkjennte enheter. Vi viser til at § 6-3 omfatter alle feilmodi.

Kravet i § 6-2 andre ledd om at dimensjonerende ulykkeslaste med årlig sannsynlighet større enn, eller lik 1×10^{-4} , ikke skal medføre tap av hovedbæreevnen i konstruksjoner inntil energianlegget er evakuert, er et krav som ikke er påkrevd dokumentert i referansesstandardene DNV-ST-0437, DNV-ST-0126 og DNV-ST-0119. Vi forstår at dette kravet legger føringer for operasjonelle valg og ikke vil være dimensjonerende.

Organisasjonene mener det i veiledningen bør presiseres om dette kravet skal dokumenteres eller ikke, eventuelt hvordan. Slik forslaget er utformet er dette uklart.

Bestemmelsen krever at designlaste skal sikre at eventuelle ulykker ikke fører til "uakseptable konsekvenser". Innholdet i begrepet "uakseptable konsekvenser" er uklart. Organisasjonene mener det bør forklares nærmere hva dette betyr i praksis.

§ 6-4 Stabilitet og oppdrift

I veiledningen til paragrafen er det nevnt at «*dimensjonerende skadeomfang baseres på en vurdering av mulige feilmodi...*» Det er vanskelig å forstå hva «feilmodi» er for personer som ikke har spesialisert fagkompetanse.

Organisasjonene mener begrepet bør presiseres slik at det lettere forstås også av personer uten spesialisert fagkompetanse.

§ 6-5 Forankring og posisjonering

Veiledningens femte avsnitt bør presiseres og Organisasjonene foreslår følgende tekst:

"Alle komponenter i ankrings- og posisjoneringssystemet bør være sertifisert av et klaseselskap som er anerkjent av Sjøfartsdirektoratet for flytende innretninger (MOUer) Floating Mobile Offshore Unit." Det fremgår ikke klart fra veiledningen om modelltest vil være et krav, ettersom ordlyden er "bør". Det bør gå klart frem at analysemodeller må kvalitetssikres og valideres, men at dette kan gjøres også uten modelltest. Generelt anser næringen en analysemodell som er kalibrert med modelltest til å være gyldig for alle lokasjoner så lenge kalibreringen dekker tilstrekkelig relevante sjøtilstander og vanddyp.

§ 6-6 Materialhåndtering og transportveier

Forslagets første ledd viser til «Heiser og arbeidsutstyr for personell og materiell». Setningen er ufullstendig. Organisasjonene mener ordlyden bør endres til «Heiser og arbeidsutstyr for løfting og transport av personell og materiell ...»

Disse heisene er underlagt arbeidsmiljøloven og krav i forskrift om utførelse av arbeid, og de er å anse som personløftere omfattet av 6. strekpunkt i § 13-1 i forskriften.

Det henvises i veiledningen til heiser som er installert i henhold til heisforskriften (Heisdirektivet 2014/33/EU), men denne vil normalt ikke komme til anvendelse for heiser i vindturbiner, da den gir unntak for heiser som gir tilkomst til maskiner. Denne type heiser har oftest lav hastighet, opptil 0,15 m/s, og disse er også unntatt fra heisforskriften. Det betyr at disse heisene normalt vil omfattes av maskinforskriften og maskindirektivet 2006/42/EC). Her må regelverket til havs og til lands være det samme. Organisasjonenes mener at dette må presiseres.

§ 6-7 Elektriske anlegg

Bestemmelsen krever at elektriske anlegg skal utformes med tilstrekkelig beskyttelse mot blant annet: *"i. antennelse av eksplosiv gassatmosfære"*

Organisasjonene etterspør relevansen av denne bestemmelsen ved fornybar energiproduksjon til havs. Kraftanlegg til havs vil vanligvis være plassert langt unna å kunne komme i kontakt med eksplosiv gassatmosfære, for eksempel fra petroleumsinnretninger.

2.7 Kapittel 7- Operasjonelle krav

§ 7-2 Bedriftshelsetjeneste

Bestemmelsen i § 7-2 er dekket av arbeidsmiljøloven § 3-3, og er dermed uttrykk for dobbeltregulering.

Organisasjonene mener bestemmelsen bør fjernes.

§ 7-3 Kompetanse

Veiledningens 5. avsnitt viser til § 7-3, men skal vel peke på § 7-6, andre ledd. Når det gjelder henvisning til forskrift om elektroforetak i samme avsnitt må denne forskriften, som på land, gjøres direkte anvendelig for energianlegg til havs. Viser til vår kommentar om el-tilsynsloven over.

Organisasjonene mener det i veiledningen til § 7-3 bør inntas følgende tekst til erstatning for nåværende tredje avsnitt:

«Det må gjennomføres sikkerhets- og beredskapsopplæring for personell som skal jobbe på vindturbiner til havs.

Som et minimum bør det gis opplæring i følgende tema: Grunnleggende sikkerhet inkl. førstehjelp og brannsikkerhet, Redning og overlevelsesteknikker i sjøen, Arbeid i høyden, inkludert fallsikring, redning og evakuering.»

§ 7-6 Arbeid og drift av elektriske anlegg

Organisasjonene mener at EI-tilsynsloven bør gjøres gjeldende for energianlegg til havs, og denne bestemmelsen må som følge av det omarbeides.

§ 7-7 Kontroll og vedlikehold

Kravet i første ledd er regulert i forskrift om administrative ordninger og bør være unødvendig å ta inn her. Veiledningens beskrivelse av forskrift om administrative ordninger er også upresis.

Henvisningen til forskrift om administrative ordninger kapittel 8, vil kun være gjeldende for arbeidsutstyr som krever sakkyndig kontroll, dvs. arbeidsutstyr som er listet i forskrift om utførelse av arbeid § 13-1. Slik veiledningsteksten står gir den uttrykk for at kapittel 8 gjelder alt arbeidsutstyr som skal følge § 10-6 i forskrift om utførelse av arbeid.

Bestemmelsen åpner for egen organisering av sakkyndig virksomhet i henhold til EN ISO/IEC 17020 vedlegg A, type A eller B. Flere relevante virksomheter som utøver sakkyndig kontroll er godkjent og sertifisert i henhold til uavhengighetstype C. Henvisningen til type C mangler i teksten og bør inkluderes.

§ 7-8 Beredskapsetablering og beredskapsplaner

Dette gjelder personellberedskap og må sees i sammenheng med øvrig beredskap for forsyningssikkerhet og kraftberedskap.

Bestemmelsen synes ufullstendig da det i høringsnotatet side 6 vises til at "*ansvar for og regulering av helsemessige forhold, herunder medisinsk beredskap, må avklares av helsemyndighetene*". Det er ikke kjent for organisasjonene hvilke myndigheter som jobber for å avklare disse forholdene, noe som burde vært avklart i forslaget.

Dersom personell må fraktes til land ved sykdom/skade kommer det ikke frem om hvem som eventuelt skal ha ansvar for helikopterberedskap (eks selskapet eller myndighetene). Dette må klargjøres.

Organisasjonene viser for øvrig til kommentaren i del A punkt 2.7.5.

Forskriftsforslagets bestemmelser om dykking

Det er i høringsnotat kapittel 6.2 *Forskrift om administrative ordninger* s. 24 foreslått at forskriftens dykkekrav unntas for fornybar energiproduksjon til havs. Det er i stedet foreslått en rekke krav i forskriftsforslaget, som i stor utstrekning er identiske med krav i

innretningsforskriften og aktivitetsforskriften, som gjelder for dykking i petroleumsvirksomheten.

Dykking i forbindelse med havvind skjer erfaringsmessig mest ved landfall, og for den dykkingen vil fortsatt arbeidsmiljølovens dykkeregler gjelde.

Organisasjonene har ikke innvendinger mot innholdet i regelverksforlagets bestemmelser om dykkening som sådan, men regelverket gir administrative byrder, som krav til samtykke i § 5-3 bokstav b. For å gjøre dykking mer aktuelt, bør det vurderes å ha en ordning med forhåndsgodkjente dykkeleverandører. Samtykkeordningen bør falle bort, og erstattes med informasjonsplikt om planlagt dykkeoperasjon. Samtykkeordningen kunne eventuelt vært forbeholdt komplekse dykkeoperasjoner som eksempelvis metningsdykking

Dykkebestemmelsene i forslaget er spredd utover. Dette gjør det vanskelig å ha oversikt over hvilke krav som gjelder ved dykking, og gjør forskriften for øvrig uoversiktlig. Følgende bestemmelser har bestemmelser om dykking:

§ 5-3 søknad om samtykke tredje ledd bokstav b) og c)

§ 5-4 Varsling om fare og ulykkesituasjoner, veiledningen siste avsnitt

§ 5-6 Rapportering av bemannede undervannsoperasjoner

§ 5-9 Oppbevaring av materiale og opplysninger - bokstav d

§ 6-1 Utbyggingsløsninger – første avsnitt

§ 6-8 Anlegg og utstyr for bemannede undervannsoperasjoner

§ 6-9 Evakuering og redningsmidler ved bemannede undervannsoperasjoner

§ 7-3 Kompetanse – annet ledd

§ 7-8 Beredskapetablering og beredskapsplaner

§ 7-9 Håndtering av fare- og ulykkesituasjoner – bokstav e

§ 7-10 Bemannede undervannsoperasjoner

§ 7-11 Tidsbestemmelser

Organisasjonene mener og foreslår at dykkebestemmelsene bør samles i ett kapittel eller under en paragraf, for eksempel § 7-10, som i veiledningen generelt viser til NORSOK U-100N. (NORSOK U100N er trukket tilbake og er nå erstattet av NORSOK U-100 2023.) Flere av bestemmelsene over er kun en gjentakelse av krav i NORSOK U-100 2023 og kan fjernes. Andre krav er ordrett de samme som bestemmelser gitt i innretningsforskriften og aktivitetsforskriften. Dette kan løses ved at det i § 7-10 tredje ledd blir listet de bestemmelser i aktivitetsforskriften og innretningsforskriften det er relevant å vise til, for eksempel aktivitetsforskriften § 94 om tidsbestemmelser (identisk med § 7-1) og innretningsforskriften § 65 (identiske med § 6-8).

Det mangler referanse til NORSOK U-103:2019 som bør kunne benyttes ved overflatebaserte dykkeroppdrag også til havs.

2.8 Kapittel 8- Avsluttende bestemmelser

Organisasjonene mener det i kapittel 8 må tydeliggjøres hvem som har vedtaksmyndighet etter §§ 8-3 og 8-4. At dette er uklart, gjør det også uklart hvem som er klageinstans. Organisasjonene stiller videre spørsmål ved hvem det er aktuelt at Havtil skal delegere myndighet til etter § 8-2 til § 8-4.

§ 8-6 Reaksjonsmidler

Forskriftens forslag til bestemmelse om reaksjoner (§ 8-6) angir ikke hvilke reaksjoner (tvangsmulkt/overtredelsesgebyr/inndragning av ulovlig utbytte) som kan anvendes ved ulike brudd på krav i den foreslåtte forskriften. Det er heller ikke angitt hvilke bestemmelser det kan ilegges straff for ved brudd. Det synes heller ikke vurdert om det skal fastsettes noen faste satser for overtredelsesgebyr, eller fastsatt en øvre ramme.

Bestemmelsen oppfyller ikke krav som følger av forvaltningsloven kapittel IX. Ved illeggelse av administrative sanksjoner, må hjemlene være tydelige og klare slik at det er forutberegnelig når en sanksjon kan ilegges. Klarhetskravet innebærer at det må fremgå tydelig av regelverket hvilke handlinger eller unnlater som kan føre til en sanksjon ved overtredelse og hvem som det kan reageres mot. Forskriftshjemmel i lov må også dekke reaksjonsbruk i forskrift. Av havenergiloven § 10-9 første ledd nr. 4 følger det at det angis overtredelsesgebyr for brudd på forskriftsbestemmelser når det i forskriften følger særskilt at brudd kan føre til overtredelsesgebyr. Dette er ikke angitt. Verken foreslått ordlyd eller høringsdokumentene tilsier at det er gjort vurderinger som tar høyde for kravene som følger av forvaltningsloven.

Det er uklart hva som er hjemmelsgrunnlaget for de ulike bestemmelsene i forslaget, og dermed også om det er havenergiloven eller arbeidsmiljøloven som danner grunnlaget for sanksjonene.

DEL C- Oppsummering og anbefaling

1. Oppsummering

Organisasjonene mener at punktene redegjort for i del A over viser at forslaget bygger på mangelfulle utredninger og vurderinger, noe også Regelrådet har slått klart fast i sin uttalelse. Forslaget tar i for sterk grad utgangspunkt i et premiss om at det er et behov for omfattende særregulering. Det er ikke godt nok begrunnet hvorfor *denne* næringen har et behov for regulering ut over det alminnelige HMS-regelverket. Organisasjonene vil påpeke at sammenlignbare land, med en mer moden havvindnæring, har ansett eksisterende HMS-regler for å være tilstrekkelige, og anser det som en stor svakhet at dette ikke er drøftet.

Norge har et godt etablert og velfungerende HMS-regelverk, som etter Organisasjonenes syn vil kunne gi et «*høgt tryggleiksnivå*», jf. havenergilova § 5-1. Særlige behov for fornybar energiproduksjon til havs vil kunne ivaretas ved godt begrunnede og utredede særregler på enkeltpunkter.

Organisasjonene mener:

- at for å oppfylle målet om et «*høgt tryggleiksnivå*» kreves tydelige og klare regler,
- regelverket for sikkerhet og arbeidsmiljø for fornybar energiproduksjon til havs må utredes iht. Utredningsinstruksen,
- mener det er avgjørende at myndighetene tar Regelrådets uttalelse på alvor,
- regelverket må ta utgangspunkt i havvind som næring, ikke petroleumsvirksomhet,
- at arbeidsmiljøloven og el-tilsynsloven med forskrifter gjøres gjeldende for fornybar energiproduksjon til havs,
- det må gjøres en vurdering av særreguleringer, og at dette må begrunnes i sikkerhetsforholdene som gjør seg gjeldende for fornybar energiproduksjon til havs,
- forslaget må samordnes med det øvrige forvaltningsregimet for havvind, herunder mot forsyningsikkerhet og kraftberedskap, samt øvrige forskrifter som gis under havenergilova,
- forslaget må vurderes opp mot EØS-retten.

2. Anbefaling om videre prosess:

Organisasjonene mener det ikke er behov for en omfattende særregulering for sikkerhet og arbeidsmiljø for havvind, slik det nå er foreslått. Havindustritilsynet bør i det videre arbeidet *først* vurdere om eksisterende HMS-regelverk er tilstrekkelig. Deretter bør det vurderes om det er behov for enkelte særreguleringer tilpasset fornybar energiproduksjon til havs. Det

første steget bør være at myndighetene starter med en prosess med å gi arbeidsmiljøloven og el-tilsynsloven med forskrifter, anvendelse for havvind. I tillegg må sikkerhet og arbeidsmiljøreglene koordineres med reguleringen av forsyningssikkerhet, herunder tilsynsroller. Regelverksforslagene må under alle omstendigheter være godt nok utredet.

3. Om organisasjonene

Næringslivets hovedorganisasjon (NHO) samler Norges største fellesskap av bedrifter, og er den ledende organisasjonen for arbeidsgivere. NHO består av et fellesskap med over 33.000 medlemsbedrifter med over 700.000+ årsverk, NHO sentralt, regionkontor som dekker alle fylkene og landsforeninger som ivaretar medlemmenes bransjeinteresser. Samlet bidrar medlemsbedriftene i NHO med ca. 40 prosent av den økonomiske verdiskapingen i Norge.

Fornybar Norge representerer fornybarnæringen i Norge og er tilsluttet NHO. Fornybar Norge har om lag 400 medlemmer fra hele næringen, inkludert fornybar energiproduksjon på land og til havs, nettselskaper, finansinstitusjoner, entreprenører, strømsalg, leverandører og rådgivere.

Offshore Norge er en arbeidsgiver- og interesseorganisasjon for selskaper som driver eller er leverandører til olje- og gassvirksomhet, havbasert fornybar energiproduksjon og havbasert mineralvirksomhet på norsk sokkel. Offshore Norge er tilsluttet NHO.

Norsk Industri er den største landsforeningen i NHO. Industri representerer et stort mangfold av bedrifter over hele landet innenfor alle deler av industrien. En vesentlig del av medlemmene har virksomhet innen energisektoren, der vi representerer store deler av leverandørindustrien innenfor alle energiformer, herunder vindkraft.

Vennlig hilsen

Næringslivets hovedorganisasjon

Ole Erik Almlid
Adm. dir.

Fornybar Norge

Åslaug M. Haga
Adm. dir.

Offshore Norge

Hildegunn T. Blindheim
Adm. dir.

Norsk Industri

Knut E. Sunde
Adm. dir.

Vedlegg 1. "Havtils forslag til regulering av HMS ved fornybar energiproduksjon til havs og forholdet til EØS-retten"